

**PAIDE LINNA JÄÄTMEKAVA
2015-2020**

SISUKORD

SISSEJUHATUS.....	3
1 PAIDE LINNA ÜLDISELOOMUSTUS	4
1.1 Asukoht	4
1.2 Rahvastik ja elamumajandus	4
1.3 Ettevõtlus.....	4
2 JÄÄTMEMAJANDUSE ÕIGUSLIKUD ALUSED	4
2.1 Euroopa Liidu õigusaktid	4
2.2 Eesti õigusaktid	5
2.3 Strateegilised dokumendid	5
2.4 Omavalitsuse tasand	6
2.5 Ettevõtte tasand	7
2.6 Kodumajapidamine	7
3 JÄÄTMEHOOLDUSE OLULISEMAD MUUDATUSED 2009-2014	7
4 PAIDE LINNA JÄÄTMKÄITLUSE ÜLEVAADE	8
4.1 Korraldatud jäätmevedu	9
4.2 Jäätmevaldajate register	10
4.3 Jäätmekäitluskohad	11
4.4 Olmejäätmed	12
4.5 Segaolmejäätmed	13
4.5.1 Segaolmejäätmete koostis	13
4.6 Pakendijäätmed	15
4.7 Biolagunevad jäätmed	18
4.8 Ohtlikud jäätmed	20
4.9 Suurjäätmed.....	22
4.10 Ehitus- ja lammutusjäätmed	22
4.11 Probleemtoodete jäätmed	24
5 JÄÄTMETEKKE VÄLTIMINE.....	25
6 KESKKONNATEADLIKKUSE TÕSTMINE JA JÄRELEVALVE.....	26
6.1 Keskkonnateadlikkuse tõstmine	26
6.2 Järelevalve	27
7 JÄÄTMEHOOLDUSE ARENDAMISE RAHASTAMINE	27
8 JÄÄTMEKAVA RAKENDAMISE MÕJU KESKKONNALE.....	28
9 JÄÄTMEHOOLDUSALASED EESMÄRGID	29
10 EESMÄRKIDE REALISEERIMINE	32
10.1 Jäätmehoolduseeskiri	32
10.2 Paide linna ülesanded	32
10.3 MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus ülesanded.....	32
LISA 1 TEGEVUSKAVA EESMÄRKIDE REALISEERIMISEKS	34

SISSEJUHATUS

Paide linna jäätmekava 2015-2020 on omavalitsuse jäätmekäitlust korraldav ja suunav dokument, mille eesmärk on määrata jäätmekäitluse arengusuunad, tegevused ja meetmed aastani 2020. Jäätmekava hõlmab jäätmemajanduse olukorra kirjeldust ning ülevaadet jäätmemajandusega seotud probleemidest ja toob välja eesmärkide elluviimise tegevuskava ning investeringuvajaduse jäätmemajanduse arendamiseks.

Jäätmekava eesmärkide seadmisel on lähtutud Riigi jäätmekavas 2014-2020 seatud eesmärkidest ja sihtarvudest ning jäätmeseaduse § 42 ja § 43.

Käesoleva jäätmekava põhieesmärgiks on jäätmehoolduse arendamine, kavandamine ja korraldamine omavalitsuse tasandil, järgides seejuures säästva tootmise ja tarbimise põhimõtteid.

Paide linna jäätmekava sisaldab järgmisi teemasid:

- 1) jäätmehoolduse olemasoleva olukorra kirjeldust;
- 2) jäätmehoolduse arengu ülevaadet 2009-2013, jäätmehoolduse käsitlust ja jäätmetekke prognoosi;
- 3) jäätmetekke vältimist;
- 4) korraldatud jäätmevedu;
- 5) jäätmekava rakendamise mõju keskkonnale;
- 6) jäätmehoolduse planeeritavat rahastamist;
- 7) jäätmehoolduse eesmärke ja tegevusi.

Jäätmekava koostamisel on lähtutud järgmistest olulistest põhimõtetest:

- jäätmehierarhia järgimise põhimõte (vältida jäätmeteket nii palju kui võimalik, toetada korduskasutust, võtta jäätmeid ringlusesse ja taaskasutada muul viisil ning ladestada prügilasse võimalikult vähe jäätmeid);
- saastaja maksab põhimõte;
- laiendatud tootjavastutuse põhimõte;
- iseseisvuse ja läheduse põhimõte.

1 PAIDE LINNA ÜLDISELOOMUSTUS

1.1 Asukoht

Paide linn asub Kesk-Eestis Järva maakonna keskosas. Linn piirneb Paide, Türi ja Väätsa valdadega. Linna pindala on 10,036 km², mis moodustab 0,4% Järvamaa pindalast. Paide linnas asub Järvamaa maakonna keskus. Linna läbib Pärnu-Rakvere maantee, linnast 5 km kaugusele jääb Tallinn-Tartu-Luhamaa maantee ja 14 km kaugusel asub Tallinn-Türi-Viljandi raudtee. Paidest Tallinnasse on 93 km, Tartusse 103 km, Viljandisse 72 km, Pärnusse 99 km ja Raplasse 64 km.

1.2 Rahvastik ja elamumajandus

Seisuga 01.11.2014 oli rahvastikuregistri andmetel Paide linnas 8413 elanikku. Rahvastiku jaotus protsentides on 45% mehi ja 55% naisi. Rahvastiku tihedus on 814 inimest/km².

Tabel 1. Paide linna majapidamiste loend 01.10.2014

Elamute ja elanike jaotus Paide linnas	Eramud		Korterimajad				Elanikke kokku	
	Ühepere-elamud	Hooajalised elamud (suvilad)	3-4 krt maja	5-9 krt maja	10 ja enam krt maja	Paaris-majad		Rida-elamud
	659	95	22	30	82	2	12	8413

1.3 Ettevõtlus

Paide on Järvamaa ettevõtluskeskus. Valdav osa (80%) äriühingutest on osäühingud. 30% firmadest tegeleb hulgi- ja kaubanduse ning remonditeenuste osutamisega. Teisel kohal on kinnisvaraga seotud äriühingud ning kolmandal töötlev tööstus 13%-ga. Paide linnas on kõige enam kuni 10 töötajaga väikefirmasid.

2 JÄÄTME MAJANDUSE ÕIGUSLIKUD ALUSED

2.1 Euroopa Liidu õigusaktid

Euroopa Liidu ja liikmesriikide jäätmealased õigusaktid põhinevad järgmistel raamdirektiividel:

- Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv 2006/12/EÜ jäätmete kohta;
- Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv 91/689/EMÜ ohtlike jäätmete kohta;
- Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv 2008/98/EÜ, jäätmete korduvkasutuse edendamise ja jäätmete ringlussevõtu kohta (vähendada prügilates jäätmeid ja neis tekkivaid kasvuhoonegaase);
- Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv 94/62/EÜ, pakendi ja pakendijäätmete kohta. Direktiivi on hiljem täiendatud (2004/12/EÜ ja 2005/20/EÜ).

Üldised EL jäätmepoliitika eesmärgid ja printsiibid on:

- muuta liidu majandus ressursitõhusaks, keskkonnasäästlikuks ja konkurentsivõimeliseks vähese CO₂-heitega majanduseks;
- esmatähtsad tooted on ökodisainitud eesmärgiga optimeerida ressursside ja materjali tõhusat kasutust ning selle käigus on muu hulgas käsitletud ringlussevõtu võimalust, ringlussevõetavat sisu ja vastupidavust;
- jäätmete muutmine ressursiks, kusjuures aluseks tuleb võtta jäätmehierarhia range kohaldamine ja hõlmata jäätmete eri liike;
- jäätmeid käideldakse turvaliselt ressursina, jäätmete isiku kohta on vähenenud absoluutarvudes, jäätmete energiakasutust on piiratud nii, et see on lubatud ainult ringlusse mittevõetavate materjalide puhul.

2.2 Eesti õigusaktid

Võttes arvesse käesoleva jäätmekava ulatust, siis alamastme õigusaktid põhinevad järgmistel seadustel:

* Jäätmeseadus. Peamine õigusakt, mis reguleerib Eesti Vabariigis jäätmetega seonduvat.

Jäätmeseaduses on püstitatud üleriigilised senise jäätmekäitluspraktika piirangud ja jäätmehoolduse arendamise eesmärgid.

* Pakendiseadus. Kohalik omavalitsus peab pakendi ja pakendijäätmete taaskastutussüsteemi korraldama selliselt, et saavutatakse pakendiseaduses toodud pakendi ja pakendijäätmete kogumise ja taaskasutuse eesmärgid ja kehtestatud sihtarvud ning jäätmeseaduses sätestatud jäätmekäitluse üldised eesmärgid. Pakendiseadus sätestab pakendile ja pakendi kasutamisele esitatavad üldnõuded, pakendi ja pakendist tekkivate jäätmete vältimise ja vähendamise meetmed, pakendi ja pakendijäätmete taaskasutussüsteemi korralduse ning vastutuse kehtestatud nõuete täitmata jätmise eest.

* Pakendiaktsiisi seadus. Pakendiaktsiisi seadusega maksustatakse pakendiaktsiisiga Eestis turule lastud kauba pakend, teisest Euroopa Liidu liikmesriigist soetatud ja imporditud pakend.

* Riigi jäätmekava 2014-2020 on kogu jäätmevaldkonda hõlmav arengudokument, milles kirjeldatakse olulisemaid jäätmevaldkonna arengu põhimõtteid ja meetmeid koos ettenähtava tegevusega ning, mis on aluseks ka omavalitsuse jäätmekava koostamisel.

2.3 Strateegilised dokumendid

Keskkonnastrateegia aastani 2030 on keskkonnavaldkonna arengustrateegia, mis juhindub Eesti säästva arengu riikliku strateegia "Säästev Eesti 21" põhimõtetest ja on katusstrateegiaks kõikidele keskkonna valdkonna ala-valdkondlikele arengukavadele, mis peavad koostamisel või täiendamisel juhinduma keskkonnastrateegias toodud põhimõtetest. Keskkonna valdkond hõlmab nii sisult, ulatuselt kui ka spetsiifikalt väga erinevaid alavaldkondi, seetõttu on nende sihipärase arengu kavandamiseks vastavate alavaldkondade koostamine vajalik ja põhjendatud ka keskkonnastrateegia kui üldisema raamdokumendi olemasolul.

"Eesti keskkonnastrateegia aastani 2030" eesmärk jäätmevaldkonnas on järgmine: aastal 2030 on tekkivate jäätmete ladestamine vähenenud 30% ning oluliselt on vähendatud tekkivate jäätmete ohtlikkust. Eesmärgiks on määratleda pikaajalised arengusuunad looduskeskkonna hea seisundi hoidmiseks, lähtudes samas keskkonna valdkonna seostest majandus- ja sotsiaalvaldkonnaga ning nende mõjudest ümbritsevale looduskeskkonnale ja inimesele.

Keskkonnastrateegia põhimõtted: säästev areng, keskkonnakahjustuste ennetamine ja vältimine, jäätmehoolduse integreerimine teiste eluvaldkondade ja loodusvarade kasutamisega.

Jäätmehierarhiast tulenevalt võib jäätmekäitlusmeetmed reastada sellisesse pingeritta:

- jäätmetekke vältimine;
- korduskasutuseks ettevalmistamine;
- ringlusse võtmine;
- muu taaskasutamine;
- jäätmete kõrvaldamine.

Konkurentsivõime kava „Eesti 2020“ kohaselt tuleb jätkusuutliku majanduskasvu saavutamiseks jätkata senisest ressursitõhusama, loodussäästlikuma ja konkurentsivõimelisema majandussüsteemi arendamist. Selleks tuleb erilist tähelepanu pöörata roheliste tehnoloogiate arendamisele ka jäätmekäitluses. Kava „Eesti 2020“ järgi on prioriteedid endiselt jäätmetekke vältimine, korduskasutus ja ringlussevõtt.

2.4 Omavalitsuse tasand

Kohalikul tasandil jäätmehoolduse planeerimisel on tähtis määratleda täpselt kohalikule omavalitsusele erinevate jäätmehooldusalaste õigusaktidega antud õigused ning pandud kohustused. Omavalitsuste vahelise koostöö aluseks on ühised eesmärgid ja tegevuskava ning identsed kohalikul tasandil jäätmehooldust reguleerivad õigusaktid.

Üle Eesti ühtselt toimiva jäätmehoolduse ning käitlussüsteemi toimimise eelduseks on kõigi omavalitsuste omavaheline koostöö koostööstruktuuride kaudu. Kohalike omavalitsuste vahelise koostöö eelisteks on majanduslik kasulikkus, sest see võimaldab õigesti dimensioneerida ja paigaldada jäätmekäitlusrajatised (keskkonnajaam, jäätmejaam jms), mille tulemusena on halduskulud madalamad, ühistes veopiirkondades on teenuse hind ühtlane, ühiselt korraldatud taaskasutatavate jäätmete kogumissüsteem on tõhusam.

Paide linn on MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus (edaspidi KEJHK) asutajaliige. KEJHK on loodud omavalitsuste jäätmehooldusalase koostöö edendamiseks, jäätmeseadusega omavalitsustele pandud ülesannete täitmiseks ning ühiselt jäätmehoolduse arendamiseks. Ühing on asutatud 2003. aastal koostöös teiste omavalitsustega Järvamaalt, Raplamaalt, Jõgevamaalt, Viljandimaalt, Harjumaalt, Tartumaalt, Pärnumaalt.

Jäätmekäitlusalast tegevust Paide linnas reguleerivad järgmised kohaliku tasandi õigusaktid:

- Paide linna arengukava 2010-2020, visioon aastani 2035 (viimati muudetud 24.04.2014 määrusega nr 7);

- Paide linna jäätmehoolduseeskiri (vastu võetud 16.12.2010 määrusega nr 29);
- Paide linna jäätmevaldajate registri põhimäärus (vastu võetud 15.11.2007 määrusega nr 37).

2.5 Ettevõtte tasand

Ettevõtte tasandil reguleerivad jäätmekäitlust jäätmeluba, jäätmekäitleja registreerimistõend ja ohtlike jäätmete käitluslitsents. Keskkonnakompleksloa puhul ei ole vaja eraldi jäätmeluba, sest kompleksloaga sätestatakse nõuded ka jäätmete käitlemisele.

Kohaliku omavalitsuse üksus võib nõuda oma haldusterritooriumil tegutsevalt isikult, asutuselt ja tootjate ühenduselt jäätmeseaduse § 39 lg 3 vastava jäätmekava koostamist oma kulul ning esitamist, kui see on vajalik kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekava koostamiseks või ajakohastamiseks.

2.6 Kodumajapidamine

Kodumajapidamise tasandil on olulised järgmised tegevused: liitumine korraldatud jäätmeveoga, olmejäätmete sortimine tekkekohas, pakendi ja pakendijäätmete eraldi kogumine, ohtlike jäätmete eraldamine ja nende viimine kogumispunkti jm.

Kodumajapidamises tekkinud jäätmete käitlemisel on vaja juhendada linna jäätmehoolduseeskirjast, mis järgib riigi jäätmepoliitika eesmäärke, õigusaktide nõudeid, linnajäätmekava ning kohaliku omavalitsuse või nende ühenduste jäätmealast infrastruktuuri.

3 JÄÄTMEHOOLDUSE OLULISEMAD MUUDATUSED 2009-2014

2009. aastal kehtestatud jäätmekava määratles järgnevas viieks aastaks jäätmekäitluse arengusuunad ja eesmärgid. Peamine eesmärk oli, et elanike ja ettevõtjate poolt toodetud jäätmete hulk väheneks ning elanike ja ettevõtjate teadlikkus jäätmete kogumise võimalustest ja kohustustest suureneks.

Tabel 2. Ülevaade perioodiks 2009-2014 püstitatud eesmärkide täitmisest

Tegevus	Täitmine	Märkused
<i>Elanikkonna keskkonnateadlikkuse tõstmine ja KOV jäätmehoolduse korraldus</i>		
Infovoldikute koostamine ja levitamine ning jäätmehooldusalaste artiklite avaldamine ajalehes Paide Linnaleht	Täidetud	2009 koostatud kompostimise infovoldik; 2010 koostatud ohtlike jäätmete infovoldik; pidev artiklite avaldamine linnalehes.
Keskkonna ja jäätmehooldusalaste projektide läbiviimine kooliõpilastele	Täidetud	Igal aastal korraldatakse vanapaberi kampaaniat AS Väätsa Prügila poolt; keskkonnateadlikkuse projekte viib läbi ka Paide Sookure Lasteaed.

Jäätmekava uuendamine	Täidetud	2014 alustati uue perioodi 2015-2020 jäätmekava koostamist
Jäätmehoolduseeskirja kehtestamine	Täidetud	2011 uuendati jäätmehoolduseeskirja. Uue jäätmekava täitmise raames vajavad õigusaktid täiendavat ülevaatamist.
Jäätmehoolduse korraldamiseks seadusandlike aktide ettevalmistamine	Täidetud	2011 muudeti korraldatud jäätmeveo rakendamise kord jäätmehoolduseeskirja osaks.
<i>Ohtlike jäätmete kogumine</i>		
Kodumajapidamises tekkivate ohtlike jäätmete kogumisaktsioonide korraldamine	Täidetud	ohtlikke jäätmeid võetakse vastu Paide linna jäätmejaamas
<i>Muude taaskasutatavate jäätmete kogumine</i>		
Vanapaberi ja pakendijäätmete kogumisvõrgustiku optimeerimine	Täidetud	Koostöös tootjavastutusorganisatsioonidega on võrgustikku korrigeeritud
Paide linna jäätmejaama haldamine	Täidetud	Hanke tulemusena on sõlmitud leping perioodile 01.04.2012-31.12.2015.
<i>Prügilate ja ebaseaduslike jäätmeladestuspaikade sulgemine ning järelevalve</i>		
Paide prügila keskkonnaseire läbiviimine	Täidetud	Paide prügila keskkonnaseiret on läbi viidud 2009, 2011-2014.a.
<i>Korraldatud olmejäätmevedu</i>		
Segaolmejäätmete kogumiseks ja veoks korraldatud olmejäätmete konkursi korraldamine	Täidetud	2010 viidi läbi korraldatud jäätmeveo konkurss.
Paide linna jäätmevaldajate registri uuendamine	Täidetud	2012 võeti kasutusele KOVGIS EVALD register.

4 PAIDE LINNA JÄÄTMEKÄITLUSE ÜLEVAADE

Paide linna jäätmekava ajakohastamisel on kogutud ja käideldud jäätmeliikide ja koguste hindamise aluseks võetud riikliku jäätmetatistika andmeid ja muid asjakohaseid materjale.

Jäätmekäitluse aruandlus põhineb ettevõtete poolt jäätmeseaduse alusel esitatavatel igaaastastel jäätmearuannetel. Jäätmearuandeid on kohustatud esitama jäätmeluba või komplekslube omavad, samuti jäätmekäitlejatena registreeritud isikud. Tõepärase informatsiooni eelduseks on, et kõik tekkivad jäätmevood fikseeritakse kas tekitajate endi või siis aruandekohuslaste jäätmekäitlejate poolt, kellele jäätmeid käitlemiseks üle antakse.

Usaldusväärsete koondandmete saamiseks on esmatähtis korrekse ettevõttesise jäätmearuandluse pidamine, mis on jäätmearuandluse aluseks.

Riikliku jäätmetatistika puhul tuleb arvestada, et selles võib esineda ebatäpsusi. Paljud jäätmekäitlejad teenindavad mitut omavalitsust korraga ning jäätmed satuvad jäätmekäitluskohta koos, ilma et oleks täpselt eristatud, kui palju jäätmeid kogutakse Paide linnast ja kui palju mõnest teisest omavalitsusest. Samuti põhjustab ebatäpsust asjaolu, et ettevõtted ja prügilad on esitanud erinevaid andmeid prügilas vastu võetud jäätmekoguste kohta.

Kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekava on kohaliku omavalitsuse üksuse arengukava osa, mis käsitleb linna jäätmehoolduse arendamist. Seega jäätmekava kui arengudokumendi kohaselt on oluline teada saada koguste suurusjärk iga tekkiva jäätmeliigi kohta, mille alusel saab hinnata kas olemasolevad kogumisvõimalused katavad vajadused või vajab linn täiendavaid investeeringuid teatud jäätmeliikide liigiti kogumise arendamiseks.

Kohaliku omavalitsuse üksus korraldab jäätmete sortimist, sealhulgas liigiti kogumist, et võimaldada nende taaskasutamist võimalikult suures ulatuses. Sortimisel eraldatakse taaskasutatavad jäätmed ning ohtlikud jäätmed ülejäänud jäätmetest, kui see on tehniliselt teostatav ja sellega ei kaasne ülemääraseid kulutusi. Kui see on tehniliselt, keskkonna seisukohast ja majanduslikult teostatav, peab kohaliku omavalitsuse üksus korraldama vähemalt paberi-, papi-, metalli-, plasti- ning klaasijäätmete liigiti kogumise.

4.1 Korraldatud jäätmevedu

Korraldatud jäätmeveoga on Paide linnas hõlmatud segaolmejäätmete kogumine ja vedu. Paide linna haldusterritooriumil asub üks jäätmeveopiirkond.

Jäätmeseaduse § 66 ja 67 tähenduses on korraldatud jäätmevedu olmejäätmete kogumine ja vedamine määratud piirkonnast määratud jäätmekäitluskohta või -kohtadesse kohaliku omavalitsuse üksuse valitud ettevõtja poolt. Teenuse osutaja leidmiseks korraldab kohaliku omavalitsuse üksus iseseisvalt või koostöös teiste kohaliku omavalitsuse üksustega teenuste kontsessiooni lähtuvalt riigihangete seaduses sätestatust.

Korraldatud olmejäätmete kogumise ja veo all mõeldakse olmejäätmeveoga haaratud jäätmeliikide laadimist, eelkõige prügi ehk segaolmejäätmete ning nende sortimisjääkide kogumist ja vedu jäätmetekitaja kogutud jäätmemahutitest (-konteineritest) jäätmete transpordiks mõeldud spetsiaalsele prügiautole ning jäätmete vedamist ja edasist suunamist taaskasutusse või kõrvaldamisele.

Korraldatud jäätmevedu võib hõlmata ka teisi olmejäätmete liike või muid jäätmeid, kui see on vajalik käesoleva seaduse nõuete täitmiseks või seda tingib oluline avalik huvi.

Korraldatud jäätmeveo eesmärgiks on liita jäätmeveoga kõik jäätmevaldajad ja jäätmetekitajad, tagada kõikidele jäätmevaldajatele kvaliteetne ning ühtsetel põhimõtetel välja töötatud ja võrdse hinnaga korraldatud olmejäätmete kogumise ja logistiliselt hästitoimiv

veoteenus. Sellest tulenevalt on jäätmeveo planeerimisel tähelepanu pööratud kahele aspektile:

- 1) kõigil jäätmetekitajatel peavad olema võimalused anda oma jäätmed üle kogumissüsteemi;
- 2) jäätmete kogumise maksumus peab olema kõigile jäätmetekitajatele võrdne ning sõltuma tekkinud jäätmete kogusest.

Korraldatud olmejäätmeveo korraldamise põhialused on:

- 1) korraldatud jäätmeveo teenust korraldab jäätmevaldajatele Paide linn koos koostööpartneritega või annab volitused selleks sobivale isikule (volitatud isik hakkab korraldama jäätmevaldajate liitumist korraldatud olmejäätmeveoga);
- 2) jäätmevaldajalt jäätmete kogumisega ja jäätmete käitluskohta vedamisega tegeleb läbi teenuste kontsessiooni välja valitud jäätmekäitlusettevõtte;
- 3) jäätmevaldaja tasub jäätmekäitlusettevõttele või selleks volitatud isikule jäätmete kogumise ja vedamise eest vastavalt kogutud ja käitluskohta üleantud jäätmekogustele.

Korraldatud jäätmeveo positiivsed aspektid:

- aitab vältida illegaalset prügistamist;
- jäätmetekitaja maksab oma jäätmete käitlemise eest ja tunnetab seeläbi omavastutust;
- jäätmete kogumine toimub logistiliselt otstarbekamalt;
- parem kontroll jäätmete tekke ja käitlemise üle;
- hõlbustab jäätmete liigitikogumist.

4.2 Jäätmevaldajate register

Jäätmeseaduse alusel peab kohaliku omavalitsuse organ asutama oma määrusega jäätmevaldajate registri ning kehtestama registri pidamise korra. Jäätmevaldajate registri pidamise eesmärgiks on saada ülevaade kõikidest piirkonna jäätmevaldajatest, nendega seotud jäätmetekkekohtadest ja -mahtudest ning tagada ülevaade jäätmete veost.

Jäätmevaldajate registris kajastuvad järgmised andmed:

- 1) jäätmetekkekohad ja jäätmeveokohtadega seotud jäätmevaldajate andmed;
- 2) jäätmetekkekohtade hetkestaatused;
- 3) jäätmeveopiirkond;
- 4) korraldatud jäätmevedu teostava firma andmed vastavalt kehtestatud jäätmeveopiirkonnale;
- 5) päringud ja kaardieristused vastavalt registris fikseeritud andmetele;
- 6) jäätmeveo korraldanud jäätmevedaja poolt esitatud aruandlus jäätmetekkehale paigaldatud jäätmemahutitest, veo mahtudest ning jäätmevedaja ja jäätmevaldaja esindajate vahel sõlmitud lepingutest;
- 7) jäätmetekkekohtade ja kogumisvahendite asukohad registri kaardiliidesel.

Paide linna jäätmevaldajate register on ühishallatav koos teiste KEJHK liikmeskonna omavalitsuste jäätmevaldajate registritega ning ühildatud KEJHK lepinguhaldussüsteemiga.

Paide linna jäätmevaldajate registri põhjal on linnas 1243 jäätmetekkekohta, milles 01.10.2014 seisuga vedu toimub ca 98%-l jäätmetekkekohtadest.

4.3 Jäätmekäitluskohad

Jäätmekäitluskohade rajamisel tuleb arvestada nende kaugust olulisematest omavalitsuse territooriumil asuvatest tõmbepunktidest, et ühildada elanike oluliste tegemistega ka sorteeritud jäätmete ära andmine ja vältida selleks lisakulutuste tegemist. Käesoleval ajal on omavalitsustes jäätmete liigiti kogumiseks kasutuses mitmed erinevad jäätmekäitluskohad ja -viisid.

Jäätmeseadusele vastavalt tuleb jäätmete kõrvaldamisel ja segaolmejäätmete taaskasutamisel, läheduse põhimõtet rakendades, vedada jäätmed lähimasse nõuetele vastavasse prügilasse või jäätmejaama, kus toimub edasine jäätmete töötlemine.

Tabel 3. Jäätmekäitluskohad Paide linnas aastal 2014 (allikas Keskkonnaagentuur)

Nimetus	Käitaja	Tegevuse liik
Paide linn Ruubassaare tee 8 ehitus-lammutusjäätmete käitluskoht	Androver OÜ	Muu tegevus
Paide linn Pikk 42 ehitus-lammutusjäätmete käitluskoht	Tafrix, OÜ	Muu tegevus
Paide linn Mündi 49 Paide jäätmejaam	AS Väätša Prügila	Jäätmejaam, Ohtlike jäätmete käitluskoht
Paide teenindusplats Paide jäätmejaamas	Kuusakoski AS	Metallijäätmete käitluskoht

Paide jäätmejaam

Lähim jäätmete käitluskoht on Paide jäätmejaam, mis avati 2009.aastal, asub aadressil Mündi tn 49. Jäätmejaama ehitamist finantseeris SA Keskkonnainvesteeringute Keskus, Paide linn, Väätša ja Paide vald.

Paide jäätmejaamas võetakse elanikelt vastu paberi- ja pakendijäätmeid, kile-, plastik- ja penoplastijäätmeid, eelsorteeritud ehitusjäätmetest betooni-, tellise, keraamikatoodete jäätmeid, elektroonikaromusid, kasutatud mööblit, vanarehve, ohtlikke jäätmeid, aknaklaasi, biolagunevaid aia – ja haljastujäätmeid ning tasu eest on võimalik üle anda eterniidijäätmeid ja ehitus-lammutussegaprahti.

Pakendijäätmed

Pakendite avalikke kogumispunkte on Paide linnas 01. septembri 2014. aasta seisuga 24. Pandipakendit on võimalik viia taaraautomaatidesse ja avalikesse pakendikonteineritesse. Samuti on võimalik pakendijäätmeid viia Paide jäätmejaama.

Vanapaberi ja papi avalikke kogumispunkte on Paide linnas 01. septembri 2014.a. seisuga 26.

Jääkreostusobjektid

Paide linna territooriumil ei asu ühtegi jääkreostusobjekti ning sulgemist vajavaid prügilaid.

Suletud prügila

Paide linna prügila, aadressil Ruubassaare tee 13, suleti jäätmete ladestamiseks 01.märtsil 2001.aastal. Prügila korrastamiseks koostati AS Maves poolt prügila uuring ning AS Kobras poolt eelprojekt „Paide prügila katmine“. Paide prügila katmistööd teostati 2001–2003.aastal. Tööd teostas AS Turgel Grupp. Prügila seirevõrgustiku moodustavad 3 puurkaevu põhjavee seire teostamiseks, prügila piirdekraav koos kahe settetiigiga nõrgvee ning Pärnu jõgi ja peakraavid pinnavee seireks. Samuti on prügilas kaks gaasiväljutusava. Regulaarset seiret teostatakse Paide Linnavalitsuse poolt alates 2004.a. Suletud prügila ladestusalale istutati kuuseistikud 2004.a., millest tänaseks on üles kasvanud korralik kuuse noorendik, seetõttu täiendavaid meetmeid suletud prügila täiendavaks korrastamiseks ei ole vajalik kasutusele võtta. Tuleviku perspektiivis on planeeritud suletud prügila alale rajada suusa- ja matkarajad.

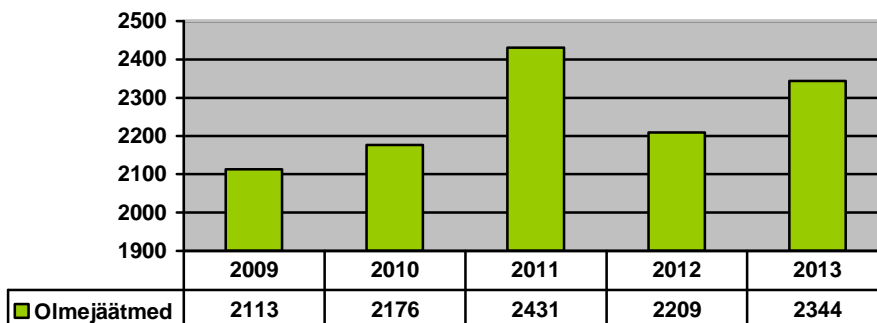
4.4 Olmejäätmed

Jäätmete ke sõltub suure osas elanike arvust ja piirkonna majandusliku arengu tasemest, aga ka ettevõtete struktuurist, toodete materjalimahukusest jms.

Olmejäätmed on kodumajapidamisjäätmed ning kaubanduses, teeninduses või mujal tekkinud oma koostise ja omaduste poolest samalaadsed jäätmed.

Jäätmearuandluse infosüsteemi JATS andmete järgi tekkis Paide linnas 2013. a **kokku üle 10 500 tonni jäätmeid**, millest **olmejäätmed** (koodiga 20) **oli 2344 tonni**. Valdava koguse 2013.a tekkinud jäätmetest moodustavad metallijäätmed, ca 35% kogu jäätmetekkest.

Joonis 1 Paide linnas olmejäätmete (kood 20) teke aastatel 2009 -2013, tonnides

Olmejäätmete kogus sõltub eelkõige piirkonnas valdavast elamutüübist (korrusmajad, individuaalelamud) ja tarbimisharjumistest, kaubandus- ja teiste teenindusettevõtete lähedusest ning kui hästi on piirkonnas korraldatud jäätmete (paber ja papp, pakendijäätmed ja biojäätmed) liigiti kogumine.

Prognoos: Olmejäätmete tekke osas on eesmärgiks vähendada jäätmetekke seost majanduskasvuga nii, et aastaks 2020 oleks võimalik olmejäätmete aastane tekkekogus stabiliseerida sõltumata prognoositud majanduskasvust. Olmejäätmete tekke iga-aastane kasvuprotsent kuni aastani 2020 peab jääma alla ½ SKP kasvuprotsendist. Eeldades, et

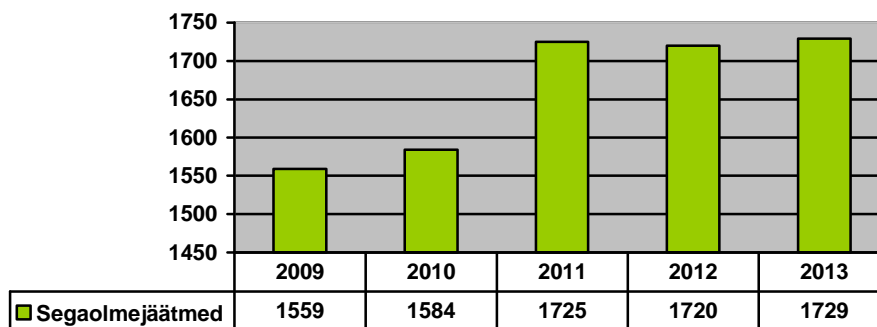
lähiaastatel jätkab Eesti majandust (SKP) mõõdukat kasvu (ligikaudu 3% aastas), võib prognoosida, et Paide linnas tekib aastal 2020 kokku ligikaudu 2766 tonni olmejäätmeid.

4.5 Segaolemejäätmed

Säästva Eesti Instituudi (SEI-Tallinn) poolt 2012-2013. a läbi viidud segaolemejäätmete sortimisuuringu „Eestis tekkinud segaolemejäätmete, eraldi kogutud paberi- ja pakendijäätmete ning elektroonikaromu koostise uuring“ kaudse hinnangu kohaselt tekkis 2011. a Eestis ühe elaniku kohta keskmiselt 216 kg segaolemejäätmeid aastas, mis teeb umbes 0,59 kg segaolemejäätmeid inimese kohta päevas.

Keskonnaagentuuri jäätmearuandluse infosüsteemi (JATS) andmetel tekkis 2013.a Paide linnas 1729 tonni segaolemejäätmeid, mis teeb ühe elaniku kohta 202 kg/a.

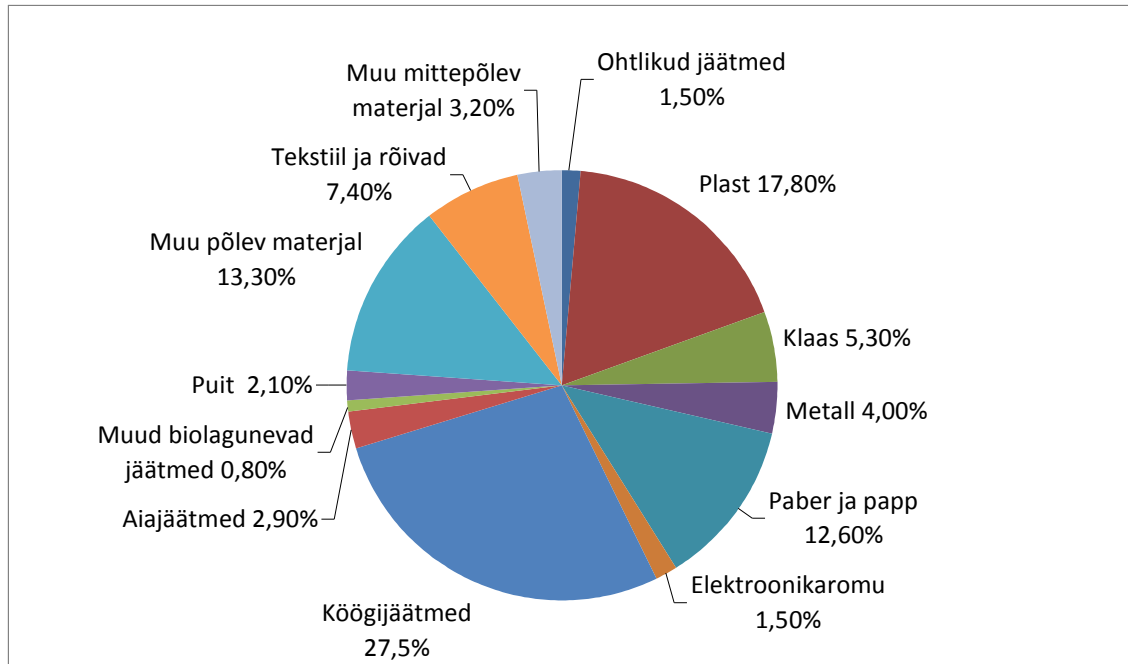
Joonis 2 Paide linnas segaolemejäätmete teke aastatel 2009 -2013, tonnides

Prognoos: Segaolemejäätmete tekke kogus sõltub sellest, kui tõhusalt toimib jäätmete liigiti kogumise süsteem. Juhul kui Paide linnas liigiti kogumise süsteem muutub tõhusamaks, võib eeldada, et ka segaolemejäätmete kogused edaspidi vähenevad. Vastasel juhul segaolemejäätmete kogused suurenevad olmejäätmete üldise tekkekoguse suurenemisega paralleelselt (mõõduka majanduskasvu põhiselt keskmiselt 1-1,5% aastas kuni aastani 2020).

4.5.1 Segaolemejäätmete koostis

Olmejäätmete liigiti kogumise edasisel kavandamisel on oluline teada segaolemejäätmete liigilist koostist. Prügilasse ladestatud segaolemejäätmete koostise analüüsimiseks on Eestis erinevate meetodite alusel tehtud ainult üksikuid piirkondlikke ja valdavalt lühiajalisi uuringuid. Viimane põhjalikum segaolemejäätmete sortimisuuring viidi läbi üleestiliselt 2012-2013. aastal. Varasem sortimisuuring pärineb aastast 2007-2008. Sortimisuuringu eesmärk oli analüüsida Eesti eri piirkondades ja asulatüüpides tekkivate ja prügilasse ladestatavate segaolemejäätmete ainelist koostist (joonis 3). Segaolemejäätmete sortimisuuringu piirkondade valikul arvestati, et piirkonnad hõlmaksid suurlinna Tallinna erinevaid linnaosi, väikelinna kui ka maapiirkonda. Olmejäätmete koostist uuriti Tallinnas Lasnamäe, Kesklinna ja Nõmme linnaosas, väikelinna piirkondadest Pärnu ja Jõhvi linnas ning maapiirkondadest Järvamaal.

Joonis 3 Järvamaa keskmine segaolmejäätmete liigiline koostis (SEI uuring 2012-2013)

Tabel 4. Paide linnas tekkivate segaolmejäätmete hinnanguline koostis, aastal 2013, lähtuvalt SEI uuringust 2012-2013

Jäätmeliik	Massi protsent	Jäätmekogus, t/a
Orgaanilised jäätmed	31,2	540,0
Paber, papp, kartong	12,6	217,9
Klaas	5,3	91,6
Metall	4,0	69,2
Plast	17,8	307,8
Puit	2,1	36,3
Elektroonikaromu	1,5	26,0
Muu põlev materjal	13,3	230,0
Tekstiil	7,4	128,0
Ohtlikud jäätmed	1,5	26,0
Muu mittepõlev materjal	3,2	55,3
KOKKU:	100	1729

Võrreldes eelmise üleestilise segaolmejäätmete sortimisuuringu tulemustega on täheldatud mõningad muudatused jäätmeliikide osakaaludes. Võrreldes 2007/2008. aastal läbi viidud uuringu tulemustega on vähenenud klaasi, paberi ja papi ning biojäätmete osakaal. Samas on suurenenud metalli, puidu, ohtlike jäätmete ja muu põleva jäätme fraktsiooni osakaal.

Jäätmeuuringute andmetel on praegusel ajal biolagunevate jäätmete (toidu- ja aiajäätmete, paberi, papi, puidu) osatähtsus langenud 48%-ni. 2008.a uuringus oli osatähtsus 56%. Paber ja papp moodustavad seejuures kuni 13,5% jäätmete üldkogusest ning pakendijäätmed 18,1%.

Biologunevate jäätmete osakaal segaolmejäätmetes on siiski suur. Nimelt vastavalt jäätmeseadusele ei tohi alates 2013. aastast ladestavate olmejäätmete hulgas biologunevaid jäätmeid olla üle 30 massiprotsendi ja alates 2020. aastast isegi 20 massiprotsendi. Võrdlemisi suur biologunevate jäätmete sisaldus segaolmejäätmetes näitab, et edaspidi tuleb enam tähelepanu pöörata nimetatud jäätmete liigiti kogumisele ja taaskasutamisele.

Uuringutulemuste põhjal arvatud Eesti keskmine pakendijäätmete sisaldus prügilasse ladestavates segaolmejäätmetes on 28,5%. Pakendijäätmetest moodustab kõige suurema osa plastpakend. Plastpakendist moodustas enamuse (keskmiselt 88%) nn pehme plast (kilekotid, pakkekile jms) ja kõva plastpakend (plastpudelid, -karbid, -kaaned, -korgid jms). Klaaspakendi sisaldus oli piirkonniti vahemikus 4,1-6,0% ning paber- ja pappakend moodustasid 13,5% segaolmejäätmetest. See näitab, et segaolmejäätmete koostise muutust (pakendijäätmete osakaalu suurenemine) on põhjustanud suurenenud tarbimine viimastel aastatel. Samas viitab see ka sellele, et pakendijäätmete liigiti kogumise süsteem pole tõhusamaks muutunud.

Positiivse poole pealt tuleks märkida, et tagatisraha alla kuuluvate joogipakendite osakaal uuritud proovides praktiliselt puudus. See viitab asjaolule, et tagatisrahasüsteem toimib hästi.

4.6 Pakendijäätmed

Pakend on mis tahes materjalist valmistatud toode, mis kasutatakse kauba, toormest kuni valmiskaubani hoidmiseks, kaitsmiseks, käsitsemiseks, kättetoimetamiseks ja esitlemiseks kogu tsükli vältel tootjast tarbijani.

Olmejäätmete koostisesse kuuluvatest jäätmeliikidest on liigiti kogumisse kõige laialdasemalt haaratud pakendijäätmed, mille käitlemine põhineb taaskasutusorganisatsioonide korraldatud pakendijäätmete kogumisvõrgustikul.

Pakendiseadusest tulenevalt on omavalitsustel pakendi ja pakendijäätmete kogumissüsteemis koordineeriv roll. Kohalik omavalitsus peab kindlaks määrama oma haldusterritooriumil pakendi ja pakendijäätmete kogumisviisid ning sätestama need oma jäätmehoolduseeskirjas.

SEI-Tallinn uuringutulemuste põhjal arvatud Eesti keskmine pakendijäätmete sisaldus prügilasse ladestavates segaolmejäätmetes on 28,5%. Pakendijäätmetest moodustab kõige suurema osa plastpakend. Plastpakendist moodustab enamuse (keskmiselt 65%) nn pehme plast (kilekotid, pakkekile jms) ja kõva plastpakend (plastpudelid, -karbid, -kaaned, -korgid jms).

Kuna pakendijäätmed moodustavad suure osa olmejäätmetest, siis on olmejäätmete taaskasutamise suurendamisel oluline keskenduda esmajoones pakendijäätmete liigiti kogumise ja taaskasutamise süsteemi arendamisele.

Tagatisrahaga kaetud pakendite kogumissüsteemi korraldab ja finantseerib pakendiettevoite või pandiorganisatsioon. Kogumiskohaks on müügipunkt.

Pakendiettevõtte või taaskasutusorganisatsioon korraldab pakendite vastuvõttu müügipunktides või kogumispunktides, korraldab tagatisraha liikumise ning katab kaubandusettevõtete tehtud kulutused pakendite vastuvõtule (vastavalt omavahelisele kokkuleppele).

Tarbija tagastab müügikohta sealt ostetud või samalaadse, tagatisrahaga kaetud, pakendi ning saab tagasi kauba soetamisel makstud tagatisraha. Pakend peab olema säilinud vormiliselt algsel kujul. Süsteemis osalemine on vabatahtlik.

Segapakendi kogumissüsteemi korraldab ja finantseerib pakendiettevõtte või pandiorganisatsioon. Kogumiskohaks on müügikohas, elamugruppides, hajaasustuse kokkukandepunktides, jäätmekogumispunktides ja jäätmejaamas asuvad kogumiskonteinerid.

Pakendiettevõtte või taaskasutusorganisatsioon korraldab pakendijäätmete kogumist ja taaskasutamist paigaldades selleks ettenähtud kohtadesse pakendikonteinerid. Peab arvestust pakendite ja pakendijäätmete kogumise ja taaskasutamise üle ning esitab kord poole aasta jooksul KOV-le andmed kogutud pakendikoguste ja -liikide kohta.

KOV määrab kindlaks pakendikonteinerite täpsed asukohad ning korraldab nende paigaldust ettenähtud kohtadesse (administratiivne korraldus – kokkulepped maaomanikega jne).

Tarbija kasutab pakendi ja pakendijäätmete kogumissüsteemi vabatahtlikkuse alusel. Pakendi ja pakendijäätmete äraandmine on tarbijatele tasuta.

Ettevõtete pakendi kogumissüsteemi korraldab ja finantseerib pakendiettevõtte või taaskasutusorganisatsioon. Pakend kogutakse ettevõtte tootmisterritooriumil.

Ettevõtete all mõeldakse kõiki Paide linnas tegutsevaid tootmis- ja teenindusettevõtteid, kes oma tegevuses kasutavad erinevat liiki pakendeid ning pakendatud kaupu. Ettevõtete ehk tarbija kasutatud pakendite ja pakendijäätmete kogumine ja taaskasutamine toimub tarbija ja pakendiettevõtte vahelisel kokkuleppel, arvestades pakendiseaduses reguleeritud pakendiettevõtte kohustusi. Pakendiseaduse § 16 kohaselt on pakendiettevõttel kohustus kokku koguda ja taaskasutada enda pakendatud või imporditud kauba pakendid ja nendest tekkinud pakendijäätmel ning kanda eelnimetatud tegevusega seotud kulud.

Pakendiettevõttel või organisatsioonil on enda toodetud või imporditud pakendi kogumiseks järgmised võimalused:

1) pakendi kogumine iga ettevõtte territooriumil – ettevõtete kasutatud pakendid ja pakendijäätmel kogutakse selleks rajatud kogumiskohas iga ettevõtte territooriumil. Pakendiettevõtte peab varustama ettevõtte keskkonnanõuetele vastavate kogumisvahenditega, tühjendama neid vastavalt vajadusele ning kandma pakendi kogumisega seotud otsesed kulud;

2) pakendi kogumine suuremate ettevõtete territooriumil – ettevõtete kasutatud pakendid ja pakendijäätmel kogutakse ainult suuremate sama tegevusalaga ettevõtete territooriumil.

Pakendiettevõtte peab varustama suuremad ettevõtte keskkonnanõuetele vastavate kogumisvahenditega, tühjendama neid vastavalt vajadusele, kandma otsesed pakendikogumisega seotud kulud ning teavitama väiksemaid ettevõtteid kogumiskoha paiknemiskohast.

Pakendiseaduse kohaselt peab tiheasustusega alal, kui asustustihedus on rohkem kui 500 elanikku ühel ruutkilomeetril, olema vähemalt üks kogumiskoht jäätmevaldajast 1000 meetri raadiuses. Kui asustustihedus on rohkem kui 1000 elanikku ühel ruutkilomeetril, vähemalt üks kogumiskoht jäätmevaldajast 500 meetri raadiuses. Kui asustustihedus on alla 500 elaniku ühel ruutkilomeetril – kohaliku omavalitsuse territooriumil paiknevates asulates, arvestusega üks kogumiskoht 500 elaniku kohta.

Paide linna territooriumile paigaldanud segapakendi konteinerid jaotuvad 01. septembri 2014.a seisuga taaskasutusorganistasioonide vahel alljärgnevalt:

Eesti Taaskasutusorganistasioon MTÜ 6 x 2,5 m³ segapakendi konteinerit, 1 x 1,5 m³ segapakendi konteinerit ja 1 x 0,8 m³ segapakendi konteinerit;

MTÜ Eesti Pakendiringlus 3 x 4,5 m³ segapakendi konteinerit;

OÜ Tootjavastutusorganisatsioon 7 x 2,5 m³ segapakendi konteinerit, 1 x 0,8 m³ segapakendi konteinerit ja 5 x 1,1m³ segapakendi konteinerit.

Olemasolev pakendite kogumise konteineripargi paiknemise tihedus on käesoleval hetkel piisav linnarahva vajaduste katmiseks. Avalike pakendikonteinerite paigutamisel on oluline, et need jääksid elanike liikumisteedele. Konteinerid on paigaldatud kortermajade ja kaupluste juurde ning muude avalikult kasutatavate hoonete (raamatukogu, kultuurimaja jms.) platsidele.

Tabel 5. Paide linnas pakendijäätmete teke aastatel 2009-2013, tonnides¹

Jäätmete nimetus	2009	2010	2011	2012	2013
Plastpakendid	54,9	53,9	56,5	51,2	48,1
Metallpakendid	11,7	13,8	18,6	16,3	13,8
Segapakendid	182,0	159,9	152,9	147,1	166,4
Klaaspakendid	45,5	36,0	41,4	37,2	45,8
Paber- ja kartongpakendid	200,5	188,8	202,9	225,9	234,3
Puitpakend	0,2	1,9	2,4	1,5	2,4
KOKKU	494,8	454,3	474,7	479,2	510,8

2013. aastal tekkis pakendijäätmeid 511 tonni. Pakendijäätmetest moodustavad kõige suurema osa paber- ja kartongpakendid (46%) ning segapakendid (33%) Järgnevad plast- (9%), klaas- (9%), metall- (2%) ja puitpakendid (1%).

Tuginedes sortimisuuringu tulemustele ja jäätmearuandluses esitatud liigiti kogutud pakendijäätmete kogustele, võib välja arvutada pakendijäätmete hinnangulise kogutekke. Nii võib öelda, et Paide linnas tekkis 2013. aastal kokku ligikaudu **988 tonni pakendijäätmeid**.

¹ Aluseks võetud Keskkonnaministeeriumi Keskkonnaagentuuri andmed

Tabel 6. Paide linnas tekkinud pakendijäätmete osakaalud ja kogused (2013).

Jäätmeliik	Segaolmejäätmetes sisalduvad pakendijäätmed (sortimisuuring 2012-2013)		Liigiti kogutud pakendijäätmed (JATS)	Arvutuslik pakendijäätmete teke kokku (tonnides)
	%	t		
Plastpakend	13,5	233,4	48,1	281,5
Klaaspakend	5,0	86,5	45,8	132,3
Metallpakend	3,5	60,5	13,8	74,3
Paber- ja kartongpakend	5,6	96,8	234,3	331,1
Puitpakend	-	-	2,4	2,4
Segapakend	-	-	166,4	166,4
Kokku	27,6	477,2	510,8	988,0

Arvutusliku kogutekke järgi võib väita, et ca 52% Paide linnas tekkivatest pakendijäätmetest kogutakse liigiti. Riiklik strateegiline eesmärk näeb ette, et aastaks 2020 tuleb saavutada pakendijäätmete ringlusessevõtu osakaal 60%-ni pakendijäätmete kogumassist. Seega tuleb pakendijäätmete liigiti kogumist suuremalt propageerida.

Prognoos: Pakendijäätmete teke on üks peamisi tegureid, mis majanduskasvu ja tarbimise suurenemisel panustab olmejäätmete tekkekoguse suurenemisse. Majanduskasvust ja tarbimise suurenemisest tuleneva pakendijäätmete tekkekoguse piiramine sõltub sellest, kui suures ulatuses õnnestub rakendada jäätmetekke vältimise meetmeid. Võib siiski eeldada, et pakendijäätmete koguse kasv on mõnevõrra suurem kui üldine olmejäätmete teke. Nii võib prognoosida, et pakendijäätmete tekkekogus suureneb keskmiselt 2-3% aastas, jõudes aastaks 2020 ligikaudu 1166 tonnini.

4.7 Biolagunevad jäätmed

Biolagunevad jäätmed moodustavad olulise osa segaolmejäätmetest. Biolagunevate jäätmete koguste vähendamisel on võtmeroll ladestatavate segaolmejäätmete koguste vähendamisel ning prügilate keskkonnaohu minimeerimisel. Orgaanilise aine rikkad on ka reoveesete, loomsete ja taimsete kudede jäätmed, puidujäätmed jne. Käesolevas punktis käsitletakse olmelise tekkega biolagunevaid jäätmeid nagu paber, köögijäätmed, haljastujäätmed.

SEI (2012-2013) läbiviidud uuringu tulemuste kohaselt moodustas biojäätmete sisaldus segaolmejäätmetes Eestis keskmiselt 31,8%. Sealjuures enamuse moodustasid köögijäätmed 26,9%, järgnesid aiapäätmed 3,8% ja muud biojäätmed 1,1%.

Paberi- ja papijäätmed (k.a pakend) on eraldi kogutuna kergesti taaskasutatavad. Vanapaberi taaskasutamiseks on tarvis see eraldada muudest jäätmetest ning vältida selle kvaliteedi langemist. Antud jäätmete koguste vähendamine on võimalik eelkõige paberi- ja papijäätmete kogumisvõrgustiku rajamise abil. Vanapaberit ja kartongi võetakse vastu 26 kogumispunktis.

Tabel 7. Paide linnas biolagunevate jäätmete teke aastatel 2009-2013, tonni/aastas²

Jäätmeliik	Jäätmekood	2009	2010	2011	2012	2013
Paber ja papp	20 01 01	2,3	90,4	114,5	144,6	163,2
Biolagunevad köögi- ja sööklajajäätmed	20 01 08	292,5	208,3	191,7	165,6	176,3
Aia- ja haljastujäätmed	20 02 01	30,5	99,9	74,2	82,9	99,7
Kokku		325,3	398,6	380,4	393,1	439,2

Keskkonnaagentuuri jäätmearuandluse andmetel koguti Paide linnas 2013. a liigiti ja suunati taaskasutusse 163 tonni vanapaberit ja pappi. Lisades sellele juurde segaolmejäätmetes sisalduva paberi ja papi koguse võib eeldada, et Paide linnas tekkis kokku ligikaudu **381 tonni vanapaberit ja pappi**. Kogutekke kogusele lisandub juurde ka kodumajapidamises kütteks kasutatava vanapaberi ja papi osa, kuid mille kogust ei ole võimalik määrata.

Olulise osa olmejäätmetes sisalduvatest biolagunevatest jäätmetest moodustavad **biojäätmed**, milleks on aia- ja haljastusjäätmed (nt muru niitmise ja rohimise jäägid, puuoksad, lehed, lilled, maha kukkunud puuviljad jms), samuti kodumajapidamistest, toitlustus- ja kaubandusettevõtetest pärinevad toidu- ja köögijäätmed ning samalaadsed toiduainetetööstuse jäätmed. Kui lisada need liigiti kogutud biojäätmete kogused segaolmejäätmetes sisalduvale biojäätmete kogusele, oli 2013. aastal Paide linnas tekkiv hinnanguline **biojäätmete kogus ligikaudu 816 tonni**.

Koduaedades tekkivate haljastujäätmete koguste vähendamiseks propageeritakse nende kohapealset kompostimist. Kompostimise puhul teavitatakse elanikke sellega kaasnevatest nõuetest ja propageeritakse „kompostrite“ kasutamist. Kompostrite paigaldamisega seonduvad kulud katavad jäätmetekitajad ise.

Aia- ja haljastujäätmeid saavad eraisikud viia Paide linna jäätmejaama. Haljastuse puidujäätmed on võimalik üle anda linna katlamaja laoplatstile, kus need purustatakse küttehakkeks. Linna haljasaladelt tulevad haljastujäätmed viiakse jäätmejaama taga olevale vaheladestusplatsile. Peale Paide Vesi AS poolt kompostiväljaku valmishitamist hakatakse linna haljasaladelt ja kortermajade ümbruses kogutud haljastujäätmeid üle andma sinna.

Biolagunevate toidujäätmete eraldi kogumist alustati 2007. aasta suvest. 2014.a 01. novembri seisuga oli Paide linna paigaldatud 95 konteinerit biolagunevate jäätmete kogumiseks, kogumissüsteemiga on liitunud kokku 59 korteriühistut ja 14 ettevõtet. Vastavalt Paide linna jäätmehoolduseeskirja § 7 lõikele 2 on alates kaheteistkümnene korteriga kortermajade puhul biolagunevate köögijäätmete eraldikogumine kohustuslik. Biolagunevaid jäätmeid kogutakse korteriühistute ja ettevõtete territooriumil peamiselt 140 liitriste konteineritega. Orgaanilised köögijäätmed transporditakse pärast kokkukogumist otse käitluskohta, Väätsa prügila kompostimisväljakule.

² Aluseks võetud Keskkonnaministeeriumi Keskkonnaagentuuri andmed

Reoveesete

Paide uus reoveepuhasti alustas tööd 15.08.2014.aastal. Objekti maksumuseks kujunes ligi 7,92 miljonit eurot. Tööde tellija oli AS Paide Vesi, projekteerijateks OÜ Aqua Consult Baltic ja Eesti Veeprojekt OÜ. AS Paide Vesi poolt transporditakse puhastisse ka Järvamaa kuue valla reoveepuhastite jääkmuda, mis saab Paide puhastis ja valmival reoveepuhasti kompostimisväljakul lõpptötluse. Komposteerimisväljaku valmimiseni 2015. aastal transporditakse jääkmuda Väätša prügilasse.

Prognoos: Biolagunevate jäätmete ringlussevõtul on peamine roll täita elanikkonnal, kelle teadlikkusest ja tarbimisharjumustest sõltub suuresti nii toidujäätmete kui ka muude olmejäätmete tekkekoguse vähendamine ja suunamine ringlusesse. Majanduse kasvades suureneb ka tarbimine, mistõttu võib eeldada, et ka biolagunevate jäätmete kogused suurenevad.

4.8 Ohtlikud jäätmed

Jäätmeseaduse § 65 lõike 2 kohaselt kohustub kohalik omavalitsus oma haldusterritooriumil korraldama kodumajapidamistes tekkivate ohtlike jäätmete kogumist ja üleandmist jäätmekäitlejatele.

Ohtlikke jäätmeid tekib nii majapidamistes kui ettevõtetes. Majapidamistes jääb üle peamiselt vanu akusid, patareisid, värvijäätmeid, ohtlikke pakendeid, vanu ravimeid ja päevavalguslampe jmt. Ettevõtetes tekib nii spetsiifilisi tootmisjääke kui majapidamisega sarnaseid ohtlikke jäätmeid. Ohtlikud jäätmed peab eraldama nende tekkekohas, kuna need kujutavad ohtu nii inimese tervisele kui ka keskkonnale.

Tabel 8. Paide linnas ohtlike jäätmete teke aastatel 2009-2013, tonni/aastas³

Jäätmeliik	Jäätmekood	2009	2010	2011	2012	2013
Ohtlikud jäätmed	*	212	190	339	317	277

Kõige suurema osa ohtlike jäätmete tekkest moodustab **asbestijäätmed**. 2013.aastal moodustasid asbestijäätmed ligikaudu 42% kogu ohtlike jäätmete tekkest. Asbesti sisaldavad jäätmed tekivad ehitiste lammutamise käigus tekkiva ehitusprahi osana, mis sisaldab ka asbesti (eterniiti). Jäätmearuandluse andmetel tekkis Paide linnas 2013. aastal **114 tonni asbesti sisaldavaid jäätmeid**. Lisades liigiti kogutud ohtlike jäätmete kogusele segaolmejäätmetes sisalduva ohtlike jäätmete koguse võib eeldada, et Paide linnas tekkis 2013. aastal ligikaudu **303 tonni ohtlikke jäätmeid**.

Paide jäätmejaama kaudu koguti 2013. aastal **10,8 tonni** kodumajapidamises tekkinud ohtlikke jäätmeid.

Eeldatavasti on majapidamistes tegelikkuses tekkiv ohtlike jäätmete kogus mõnevõrra suurem, kuna teatud osa ohtlikke jäätmeid satub ka muude jäätmete (nt ehitus- ja lammutusjäätmete) hulka aga ka väljapoole ametlikku jäätmekäitlussüsteemi.

³ Aluseks võetud Keskkonnaministeeriumi Keskkonnaagentuuri andmed

Paide linna elanikud saavad ohtlikud jäätmed tasuta üle anda ohtlike jäätmete kogumiskonteinerisse Paide jäätmejaama Mündi tn 49.

Prognoos: Võib eeldada, et ka kodumajapidamistes tekkivate ohtlike jäätmete kogus (eelkõige liigiti kogutud jäätmed) majanduskasvu ja suureneva tarbimise valguses edaspidi pigem suureneb. Eeldatavasti suureneb ka elanikkonna teadlikkus, mistõttu hakatakse ohtlikke jäätmeid rohkem tooma ka kogumiskohta.

Ettevõtjad peavad ise korraldama ohtlike jäätmete kogumiseks mõeldud kogumismahutite paigaldamise. Ettevõtted peavad ise oma ohtlikud jäätmed üle andma vastavat jäätmeluba ja ohtlike jäätmete käitluslitsentsi omavale vastuvõtjale.

Ohtlike jäätmete alla kuuluvad ka vanaõli jäätmed. Antud jäätmete hulka kuulub mistahes kasutuselt kõrvaldatud määre-, kütte- ja tööstusõli olenemata selle tekkest. Jäätmevaldaja, kes vanaõli ei taaskasuta ega kõrvalda, on kohustatud selle üle andma kompleksluba või jäätmeluba ja ohtlike jäätmete käitluslitsentsi omavale isikule. Lähim koht vanaõli jäätmete üleandmiseks on Paide jäätmejaam.

Tabel 9. Paide linnas vanaõli jäätmete teke ja käitlemine aastatel 2009-2013, tonni/aastas⁴

Aasta	Kogu teke (sh kogutud)	Transporditud sisse	Transporditud välja
2009	3,9	0	3,9
2010	6,6	0	6,6
2011	2,6	0	2,6
2012	8,7	0	8,7
2013	3,1	0	3,1

Prognoos: Võib eeldada, et tegelikkuses tekkiv vanaõlide kogus on suurem, kuna need jäätmed tekivad nii majapidamistes kui ka tööstuses ja transpordisektoris. Nende jäätmete ohtlike käitlusvõimaluste puudulikkuse tõttu peetakse tekkiva vanaõli koguste arvestust muude jäätmeliikide nime all või käideldakse jäätmeseaduse nõuetele mittevastavalt. Vanaõli teke on otseselt seotud ettevõtete tegevuse ja üldise majandusliku arenguga. Võib eeldada, et vanaõli tekkekogus järgnevatel aastatel pigem kasvab.

Raviasutuste jäätmete käitlemine

Tervishoiul tekkivate jäätmete käitluse riikliku juhendmaterjali järgi on riiklikul tasandil paika pandud tervishoiu jäätmete kogumispunktid teise ja kolmanda tasandi haiglate juures. Tervishoiuasutustes peab riskijäätmeid koguma kindlasti olmejäätmetest eraldi ja tekkivad jäätmed suunama käitlemiseks riskijäätmete käitlussüsteemi.

Ohtlike jäätmeid tekitavad ettevõtted (sh meditsiinasutused) peavad sõlmima ohtlike jäätmete üleandmiseks lepingu vastavat käitluslitsentsi omava ettevõttega. Ohtlike jäätmete kogumiseks peavad ettevõtted rajama või leidma spetsiaalse koha, mis on vastavalt märgistatud, ning kogumiseks tuleb kasutada spetsiaalset jäätmetaarat. Samuti peavad

⁴ Aluseks võetud Keskkonnaministeeriumi Keskkonnaagentuuri andmed

eelnimetatud ettevõtted vastu võtma ettevõttesisesed jäätmekäitluseeskirjad. Ohtlike jäätmete kogumise ja üleandmisega seotud kulud katavad ettevõtted ise. Jäätmete üleandmise tõestamise aluseks on ohtlike jäätmete saatekiri.

Tervishoiu asutuste jäätmete käitlemise täpsed tingimused sätestatakse jäätmehoolduseeskirjas.

4.9 Suurjätmed

Suurjätmed on suuregabariidilised esemed, näiteks mööbliesemed, vaibad, madratsid, kraanikausid, wc-potid jne. Suurjätmetena ei käsitleta romuautosid ja autorehve, elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmeid, sh külmikud, pesumasinad, telerid.

Tabel 10. Paide linnas suurjätmete teke aastatel 2009-2013, tonni/aastas⁵

Jäätmeliik	Jäätmekood	2009	2010	2011	2012	2013
Suurjätmed	20 03 07	48,7	39,2	39,5	30,3	38,9

Võib eeldada, et tegelik suurjätmete teke on sellest kogusest suurem, kuna jäätmearuandluse andmed kajastavad ainult eraldi kogutud suurjätmete kogust. Võib arvata, et suur osa äravisatud suurjätmetest satub muude jäätmete hulka (nt ehitusjätmed) ja siiski veel ka looduskeskkonda. Suurjätmeid võetakse vastu Paide jäätmejaamas.

Prognoos: Võib eeldada et, majandusolukorra paranedes suureneb mõnevõrra ka suurjätmete teke (nt mööbli väljavahetamise tulemusel). Eeldatavasti elanikkonna teadlikkus suureneb, mistõttu hakatakse suurjätmeid rohkem tooma ka kogumiskohta. Kuna juba täna saab jäätmejaamas suurjätmed taaskasutamiseks üle anda, siis taaskasutuse võimaluse suurema propageerimise läbi on võimalik suurjätmete ringlussevõttu ja taaskasutamist oluliselt tõhustada.

4.10 Ehitus- ja lammutusjätmed

Ehitusjätmed on ehitus-, remondi- ja lammutusjätmed, mittekasutatav väljaveetav pinnas, puidu, metalli, betooni, telliste, ehituskivide, klaasi ja muude ehitusmaterjalide jätmed, sh need, mis sisaldavad asbesti ja teisi ohtlikke jätmeid, mis tekivad ehitamisel ja remontimisel ning mida ehitusobjektile tööd tegemiseks ei kasutata.

Ehitusjätmete käitlemise küsimused tuleb lahendada juba ehitise projekteerimise etapis. Ehitise vastuvõtmisel tuleb muude dokumentide hulgas esitada õiend jäätmete nõuetekohase käitlemise kohta. Ehitusjätmete käitlust reguleerib Paide linna jäätmehoolduseeskiri, mille alusel vastutab ehitusjätmete nõuetekohase käitlemise eest jäätmevaldaja kuni nende taaskasutamiseni või üleandmiseni jäätmevedajale.

⁵ Aluseks võetud Keskkonnaministeeriumi Keskkonnaagentuuri andmed

Tabel 11. Ehitus- ja lammutusjäätmete teke Paide linnas aastatel 2009-2013, kogus tonni/aastas⁶

Jäätmeliik	Jäätmekood	2009	2010	2011	2012	2013
Betooni-, tellise-, plaadi- või keraamikatootesegud	17 01	246,5	1199,4	1043,3	1475,2	1233,6
Puit, klaas ja plast	17 02	97,4	127,6	148,1	157,5	144,3
Metallid	17 04	165,6	807,2	2026,0	1955,1	1726,5
Kivid, pinnas ja süvenduspinnas	17 05	109,7	29,1	151,7	591,6	250,3
Isolatsioonimaterjalid ja asbesti sisaldavad ehitusmaterjalid	17 06	120,0	39,8	45,7	139,1	113,8
Muu ehitus- ja lammutussegapraht	17 09	911,7	882,9	895,9	820,5	323,2
KOKKU		1650,9	3086,0	4310,7	5139,0	3791,7

Ehitus- ja lammutusjäätmete kogumise peamiseks eesmärgiks on jäätmekoguste ja jäätmete ohtlikkuse vähendamine. Eesmärgi täitmisel on peamine roll tööde teostajal, kes mõistliku töökorralduse ja tööde parema organiseerimisega saab ehitus- ja lammutustöödel eelnimetatud jäätmete teket vältida või koguseid vähendada. Ettevõtte eesmärgiks peaks olema:

- 1) suurendada korduskasutatavate materjalide kasutamist;
- 2) vähendada materjalide raiskamist tööde kõigil etappidel;
- 3) vähendada ohtlike ainete kasutamist;
- 4) eraldada ja koguda ehituse kõigis etappides tekkivad ohtlikud jäätmed (asbesti sisaldavad materjalid, saastunud kivid, pinnas, immutatud puit);
- 5) eraldada lammutusjäätmete hulgast turuväärtust omavad materjalid;
- 6) eraldada lammutusjäätmete hulgast materjalid, mis võivad jäätmete edasisel töötlemisel ja kasutamisel põhjustada ehitise kvaliteedi langust.

Ohtlike ehitus- ja lammutusjäätmete kogumine ehitusobjektidel peab toimuma spetsiaalsetes kogumiskonteinerites ning tekkinud jäätmed tuleb otse üle anda ohtlike jäätmete käitlulitsentsi omavale ettevõttele.

Metallijäätmed

Metallijäätmete kogused põhinevad jäätmeandmebaasis ehitus- ja lammutusprahi jaotises olevatel jäätmetel koodiga 17 04. Metallijäätmete kokkuostuhind on taganud taaskasutamise, vaid väike osa satub prügilasse koos olmejäätmete või ehitusprahiga. Metallijäätmeid saab üle anda vanametalli kokkuostjatele.

Puidujäätmed

Puidujäätmete taaskasutamisel tuleks eelkõige tähelepanu pöörata nende taaskasutamisele läbi soojusenergia tootmise. Mittepõlevate või raskesti põlevate puidujäätmete kõrvaldamine või taaskasutamine toimub vastavat jäätmekäitleja registreerimistõendit, jäätmeluba või keskkonnakompleksluba omavas jäätmekäitluskohas.

⁶ Aluseks võetud Keskkonnaministeeriumi Keskkonnaagentuuri andmed

Ohtlike ainetega töödeldud puidujäätmeid käsitletakse ohtlike jäätmetena ning need tuleb üle anda otse ohtlike jäätmete käitluslitsentsi ja jäätmeluba omavale ettevõttele.

Prognoos: Ehitus- ja lammutusjäätmete tekke kogused sõltuvad otseselt majanduslikust olukorrast. Mida kiirem on majanduslik kasv, seda enam toimub uute ehitiste rajamine ning vanade lammutamine. Ilmselt sõltub ehitus- ja lammutusjäätmete kogus ka tulevikus investeeringutest, uute ettevõtete tekkest ja kinnisvara arengust, millega võivad lisanduda täiendavad jäätmekogused. Vaadates viimaste aastate ehitus- ja lammutusjäätmete teket, mis on pidevalt suurenenud võib eeldada ehitus- ja lammutusjäätmete tekkekoguse suurenemist järgmisel perioodil (aastani 2020).

4.11 Probleemtoodete jäätmed

Eestis kehtiv jäätmeseadus kehtestab nn probleemtoodetele tootjavastutuse põhimõtte, mis tähendab, et tootja on kohustatud tagama tema valmistatud, edasimüüdud või sisseveetud probleemtoodest tekkivate jäätmete kokku kogumise ja nende taaskasutamise või kõrvaldamise. Probleemtoodet on kõik tooted, mille jäätmed võivad põhjustada kõrgendatud riske inimese tervisele ja keskkonnale. Siiani on reguleeritud probleemtoodete käitlust koos teiste ohtlike jäätmetega, kuid nende kõrgendatud riskist tulenevalt tuleb nende käitlemisele täiendavat tähelepanu pöörata.

Probleemtoodet on:

- 1) patareid ja akud;
- 2) mootorsõidukid ja nende osad;
- 3) elektri- ja elektroonikaseadmed ja nende osad;
- 4) rehvid;
- 5) põllumajandusplast.

Tabel 12. Probleemtoodete teke Paide linnas aastatel 2009-2013, kogus tonni/aastas⁷

Jäätmeliik	Jäätmekood	2009	2010	2011	2012	2013
Pliiakud	16 06 01*	2,2	3,2	5,8	22,3	18,7
Patareid ja akud	20 01 33*	0,6	0,9	0,7	0,6	0,7
Vanarehvid	16 01 03	18,4	24,9	63,2	64,9	48,1
Romusõidukid	16 01 04*	4,4	4,6	134,1	58,3	55,8
Elektri- ja elektroonikaseadmed	20 01 23* 20 01 35* 20 01 36	23,4	29,7	40,4	30,6	33,9
Plastijäätmed	02 01 04	14,8	5,2	0,2	5,3	8,1
KOKKU		63,8	68,5	244,4	182,0	165,3

Patareid ja akud

Tootja on kohustatud kantavate patareide ja akude ning mootorsõidukite patareide ja akude jäätmed tarbijalt turustaja müügikohtade kaudu tagasi võtma tasuta, sõltumata sellest, kas

⁷ Aluseks võetud Keskkonnaministeeriumi Keskkonnaagentuuri andmed

tarbija kavatseb osta uue patarei või aku või mitte. Tootja varustab turustajat kogumiseks vajaliku kogumismahutiga.

Tootja on kohustatud patareide ja akude turustajalt, kohalikult omavalitsuselt ning kohaliku omavalitsuse jäätmejaama halduslepingu alusel haldavalt jäätmekäitlejalt patarei- ja akujäätmed tasuta tagasi võtma.

Patareide ja akude tootjavastutuse kohustusega tegeleb MTÜ EES-Ringlus ja MTÜ Eesti Elektroonikaromu.

Lisaks müügikohtadele on võimalik patareisid ja akusid üle anda Paide jäätmejaama ohtlike jäätmete kogumiskonteinerisse.

Romusõidukid ja rehvid

Mootorsõidukite ja nende osade (sh rehvide) tagasivõtmise peavad tootja-vastutuse põhimõttel ellu rakendama ja finantseerima tootjad ja turustajad, kes võivad selle ülesande delegeerida jäätmekäitlejatele.

Vanarehvide kogumiseks on MTÜ Eesti Rehviliit loonud tootjavastutussüsteemi. Rehvitöökodade kliendid nii eraisikud kui firmad võivad rehvitöökotta, mis on sõlminud lepingu rehviiduga anda oma rehvid tasuta üks ühe vastu. Üks ühe vastu vastuvõtmine tähendab, et iga ostetud rehvi kohta saab rehvitöökotta jätta ühe samatüübilise rehvi. Sõiduauto rehve võetakse vastu ka Paide jäätmejaamas.

Elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmed

1. septembrist 2005 korraldab elektroonikajäätmete kogumist ja käitlemist probleemtooteid tootvaid ettevõtteid ühendavad organisatsioonid MTÜ Eesti Elektri- ja Elektroonikaseadmete Ringlus ning MTÜ Eesti Elektroonikaromu. Vastavaid jäätmeid saab üle anda uue toote ostmisel kauplusesse või ära anda Paide jäätmejaama.

Prognoos: Võib eeldada, et seoses majanduskasvu ja tarbimise suurenemisega kasvavad edaspidi ka patareide ja akude, romusõidukite, elektroonikaromu ja vanarehvide tekkekogused. Koostöös tootjavastutusorganisatsioonidega tuleb optimeerida probleemtoodetest tekkinud jäätmete kogumiskohtade asukohad nii, et kõigile elanikele oleksid tagatud võrdselt mugavad võimalused probleemtoodete äraandmiseks.

5 JÄÄTMETEKKE VÄLTIMINE

Jäätmetekke vältimine on jäätmehierarhia kõige prioriteetsem tase, mida tuleks arvestada ja eelistada jäätmekäitluse korraldamisel. Jäätmetekke vältimise alla loetakse:

- otsest vältimist – mõistlik tarbimine, keskkonda ja ressursse säästev tootmine
- korduskasutust – toote uuesti kasutamine esialgsel otstarbel
- korduskasutuseks ettevalmistamist –remontimine, ümberdisainimine, kontrollimine jne

Jäätmetekke vältimise võimalused sõltuvad paljudest teguritest nagu majandusolukord, tarbijate teadlikkus, ressursitõhususe ja jäätmetekke vältimise meetmete rakendamise ulatus jne.

Olmejäätmete tekke vältimise edendamisel on peamine roll täita elanikkonnal, kelle teadlikkusest ja tarbimisharjumustest sõltub suuresti nii pakendijäätmete, toidujäätmete kui ka muude olmejäätmete tekkekoguse vähendamine. Elanikkonna teadlikkuse tõstmisel, teabe levitamisel ja jäätmete vältimisele suunatud initsiatiivide toetamisel ning vastavate tingimuste loomisel (nt kasutatud toodete korduskasutuseks tingimuste loomine) on omakorda võtmeroll **kohalikel omavalitsustel**. Oluline on arvesse võtta, et elanikel ja ettevõtetel peab olema võimalus panustada jäätmetekke vältimisse ja korduskasutusse.

Jäätmetekke vältimisele aitab olulisel määral kaasa **teadlikkuse tõstmine**, mis on suunatud nii omavalitsuste, ettevõtete kui ka tarbijate/elanikkonna teadlikkuse ja teadmiste suurendamiseks.

Korduskasutuse suurendamise üheks võimaluseks on luua keskkonnajaamas tingimused, kus inimestel oleks võimalik ära anda kasutatud ja kasutuskõlblikku mööblit, kodumasinaid, kasutatud rõivaid jne.

6 KESKKONNATEADLIKKUSE TÕSTMINE JA JÄRELEVALVE

6.1 Keskkonnateadlikkuse tõstmine

Jäätmekavaga püstitatud eesmärkide elluviimine eeldab elanike kaasamist ja vastavat selgitustööd. Jäätmete tekke vähendamine, jäätmete sorteerimine ja käitlemine tekkekohas sõltub suurel määral elanike valmisolekust jäätmekäitlust edendada. Valmisolek on omakorda seotud motiiviga – vähendada jäätmekäitluse maksumust, parandada elukeskkonda tervikuna jne.

Pideva selgitustöö ja teavitamise aluseks on eesmärgistatud info edastamine, info edastamise viisideks on kohalikud ajalehed, kuulutused, viidad, bukletid. Üheks võimaluseks on kasutada interneti. Kuna interneti kasutamine on ikkagi piiratud, siis on informatsiooni vajalik dubleerida paber kandjal. Jäätmekäitluse alane selgitustöö ja teavitamine peab olema üldise säästliku eluviisi propageerimise kontekstis ja haakuma teiste valdkondadega.

Jäätmealase teavitustööga tuleb jätkata ka järgneval perioodil. Eelkõige tuleb koostöös asjassepuutuvate organisatsioonidega tähelepanu pöörata jäätmete korduskasutuse ja teiste jäätmetekke vältimise võimaluste tutvustamisele.

Elanike üldise keskkonnateadlikkuse tõstmise ja informeerimise võimalused:

- info levitamine meedias, ajalehes, internetis, kauplustes, linna avalikes teabepunktides, raamatukogudes, õppeasutustes, infovoldikute jagamine elanike postkastidesse jm;
- info andmine jäätmemajanduses toimunud muudatuste kohta ning elanike ergutamine jäätmeid liigiti koguma;
- teavitustöö infopäevade, jäätmekäitlus- ja heakorrakampaaniate toimumise ajal;
- selgitus- ja kasvatustöö korraldamine lasteaedades ja koolides – vastavasisulised õppetunnid, mängud, konkursid;
- säästvate tarbimisharjumuste propageerimine.
- liigiti kogutavate jäätmete käitlemise nõuete ja nende üleandmisvõimaluste tutvustamine.

6.2 Järelevalve

Järelevalvet jäätmekäitluse üle teostavad järgmised institutsioonid:

- Keskkonnainspeksioon
- Linnavalitsus

Lisaks nimetatutele on järelevalveasutuseks Veterinaar- ja Toiduamet, mis teostab järelevalvet loomsete jäätmete käitluse üle.

Jäätmeseadusest tuleneva järelevalve tõhustamiseks tuleb Linnavalitsusel teiste järelevalvet teostavate asutustega koostööd tõhustada.

7 JÄÄTMEHOOLDUSE ARENDAMISE RAHASTAMINE

Jäätmeseadusega on sätestatud põhimõtted, et jäätmekäitluse kulud kannab jäätmetekitaja. Korraldatud jäätmeveoga liitunud jäätmevaldaja tasub jäätmeveo teenustasu, mis peab katma jäätmekäitluskohtade rajamis-, kasutamise-, sulgemise- ja järelhoolduskulud ning jäätmete veo ja veo ettevalmistamisega soetud kulud. Keskkonnapoliitika põhimõte „saastaja maksab“ ja „tootja vastutus“ tähendab seda, et jäätmekäitluse kulud maksab kinni lõpptarbija. Elektroonikajäätmete ja pakendijäätmete käitlemise puhul maksavad otseselt kulud kinni tootja- ja taaskasutusorganisatsioonid, kaudselt aga ka lõpptarbijad (jäätmekäitluskulud lisatakse toodete hindadele).

Jäätmehoolduse infrastruktuuri arendamise ja haldamise käigus tuleb ellu viia järgnevaid tegevusi:

- Pakendijäätmete kogumisvõrgustikku tihendamise. Alates 01. jaanuarist 2015 hakkas kehtima pakendiseaduse muudatus, mille kohaselt peavad tegevusluba omavad taaskasutusorganisatsioonid muutma pakendijäätmete kogumist selliselt, et iga taaskasutusorganisatsioon on kohustatud paigaldama avalikkusele mõeldud pakendikonteinerid iga pakendiliigi kohta eraldi. Igas kogumiskohas peab olema tagatud kõikide pakendimaterjalide liikide st klaaspakendi, plastpakendi, paber- ja kartongpakendi, metallpakendi, puitpakendi ja muud pakendi kogumine. Kogumisvõrgustiku paigaldamist rahastavad tootjavastutusorganisatsioonid.
- Vanapaberi ja kartongi liigiti kogumiseks ja sortimise arendamiseks tekkekohal tuleb jäätmehoolduseeskirja sisse viia vastavad nõuded, mille elluviimist alustatakse pärast jäätmeseaduse muutmise seaduse jõustumist. Konteinervõrgustiku rajamist rahastatakse korraldatud jäätmeveo raames.
- Biolagunevate jäätmete liigiti kogumiseks kortermajadest tuleb jäätmehoolduseeskirja sisse viia vastavad nõuded, mille elluviimist alustatakse pärast jäätmeseaduse muutmise seaduse jõustumist. Konteinervõrgustiku rajamist rahastatakse korraldatud jäätmeveo raames.
- Tekkekohal liigiti kogutud ohtlike jäätmete, suurjäätmete, elektroonikaromude, vanarehvide, eelsorteeritud ehitusjäätmete suunamine jäätmejaama nende edasiseks käitlemiseks. Jäätmejaama olemasolu ja selle kasutamise võimalusi tuleb laialdasemalt propageerida.

- Jäätmekavaga planeeritud tegevuste osas üheks olulisemaks on jäätmejaama haldamise jätkamine. Jäätmejaama puhul vajab edaspidist arengut ka vastuvõetavate jäätmeliikide ja taaskasutamise osas täiustamine. Jäätmejaamas tuleb propageerida ära antud kasutatud ja kasutuskõlblikku mööbli, kodumasinat, kasutatud rõivaste jne. korduskasutust.

Paide linna jäätmehoolduse arendamine toimub Paide linna eelarvelistest vahenditest ja sihtotstarbelistest projektipõhistest tuludest. Tabelis 12 toodud kulutused jäätmehooldusele sisaldavad ostetud teenuseid: olmejäätmete vedu, ohtlike jäätmete kogumine, paberi- ja papijäätmete kogumise osaline finantseerimine, liigiti kogutavate jäätmete transport ja käitlemine ning jäätmejaama haldamine.

Tabel 13. Paide linna kulutused ja investeeringud 2009-2013. aastatel.

Aasta	Laekunud saastetasu eur	Kulutused/investeeringud jäätmehooldusele eur
2009	11 437	23 352
2010	9 192	44 858
2011	12 208	56 142
2012	10 035	51 680
2013	449	48 241
KOKKU	43 321	224 273

Linnale laekuv saastetasu ei kata iga-aastaseid kulutusi ja investeeringuid jäätmekäitlusele ning linnal tuleb leida täiendavaid rahalisi vahendeid linna eelarvest.

8 JÄÄTMEKAVA RAKENDAMISE MÕJU KESKKONNALE

Käesoleva jäätmekavaga seotud eesmärgid ning nende täitmiseks toodud tegevuste eesmärk on eelkõige tervikliku jäätmekäitlussüsteemi loomine, mille juures oleks arvestatud ka keskkonna- ja terviseaspekte.

Jäätmekavaga planeeritavad tegevused seisnevad peamiselt jäätmete kogumise korraldamises ning liigiti kogumise tõhustamises. Jäätmekava toob välja, et jäätmekäitluse edasist arengut planeerides on vajalik lähtuda eelkõige jäätmehierarhiast. Seega olenemata võimalikest jäätmekäitluse alternatiividest, tuleb igal juhul jätkata jäätmete liigitikogumist. See aitab kaasa jäätmete lõppkäitlemise keskkonnamõtjude vähendamisele, samuti väheneb taastumatute loodusvarade kasutamine ja sellest tingitud keskkonnamõtjud.

Täites jäätmekavas esitatud eesmärgid: suurendades jäätmete sortimist ja eraldikogumist, luues elanikele võimalusi eraldi kogutud jäätmete üleandmiseks ja motiveerides neid keskkonnateadlikkuse tõusu, majandusliku kasu ning järelevalve tõhustamise kaudu, väheneb ka jäätmete tekkest ja kogumisest tulenev keskkonnamõju.

Paratamatult kaasneb jäätmekäitlusega teatud müra ja õhu saastamine jäätmete kogumisel ja transpordil. Negatiivset mõju (hais) võib tekkida ka jäätmekonteinerite ebaregulaarsel tühendamisel.

Keskkonna reostamisega kaasnevad ka sotsiaalsed mõjud nagu maa hinna langus, atraktiivsuse vähenemine turismi seisukohalt jm.

Kui jäätmete sortimine tekkekohas, liigiti kogumine ja korraldatud jäätmevedu vastab kehtestatud korrale, siis keskkonnamõjud linna territooriumil on suhteliselt väikesed.

Lähtudes tunnustatud jäätmekäitlusmeetodite prioriteetsusest on kõige olulisem jäätmete teket vältida ja vähendada. Eelkõige tuleb tähelepanu pöörata jäätmete korduskastuse ettevalmistamisele, ringlusse võtule, jäätmete energiakasutusele võtule ning lõpuks jäätmete ladestamisele prügilasse.

Jäätmekava rakendamise ja korraldatud jäätmeveoga väheneb jäätmete illegaalne ladestamine, mis vähendab survet keskkonnale.

9 JÄÄTMEHOOLDUSALASED EESMÄRGID

Paide linna ja KEJHK üldiseks jäätmehoolduse arendamise eesmärkideks on suurendada elanikkonna keskkonnateadlikkust, mõjutada tarbimisharjumusi ning muuta jäätmehooldus jäätmevaldajatele igapäeva elu loomulikuks osaks.

Paide linna jäätmekäitluse strateegiliseks eesmärgiks järgmisel perioodil on **jäätmetekke vältimise edendamine ja jäätmete ringlussevõtu suurendamine**.

Paide linna jäätmekava raames nimetatud strateegilise eesmärgi saavutamiseks kavandatud meetmete ja tegevuste edukal rakendamisel saavutatakse järgmised tulemused:

- Paide linnas on loodud täiendavad võimalused jäätmete korduskasutamise edendamiseks ning liigiti kogutud jäätmete üleandmiseks.
- Paide linnas elanikud ja ettevõtted on teadlikud jäätmetekke vältimise ja liigiti kogumise võimalustest ning tahavad ja saavad panustada jäätmetekke vältimisse ja taaskasutuse suurendamisse.
- Linnavalitsusel on olemas piisavad ressursid ja teadmised nii jäätmekäitluse korraldamise kui järelevalve osas.

9.1 Jäätmehoolduse korraldamise pikaajaline planeerimine

- Koostöö teiste omavalitsuste ja riigiasutustega keskkonnajärelevalve tõhustamiseks.
- Elanikkonna pidev teavitamine jäätmehoolduse korraldusest ja korraldatud olmejäätmeveo vajaduse selgitamine ja kohustuse täitmise jälgimine.
- Täiustamist vajab mitmesuguste jäätmealaste juhendmaterjalide väljaandmine, arvestades seejuures erinevate sihtgruppide vajadustega ja neile suunatud eesmärkidega.

- Keskkonna ja jäätmehooldusalaste projektide läbiviimine kooliõpilastele. Koostöös jäätmekäitlejate ja taaskasutusorganisatsioonidega.
- Korraldatud jäätmeveo korraldamine
- Jäätmehooldust reguleerivate õigusaktide ajakohastamine

Tegevused:

- Jäätmealaste artiklite avaldamine linnalehes ja linna kodulehel
- Jäätmealaste juhendmaterjalide väljaandmine ja levitamine
- Projektide läbiviimine kooliõpilastele
- Korraldatud olmejäätmeveo toimimiseks jäätmevedaja valimine läbi teenuste kontsessiooni
- Jäätmekava ja jäätmehoolduseeskirja ajakohastamine

9.2 Jäätmetekke vältimise, jäätmete sorteerimise, liigiti kogumise ja taaskasutamise suurendamine

- Paide jäätmejaama haldamine ja tegevuse arendamine
- Pakendijäätmete kogumisvõrgustiku täiendamine
- Kodumajapidamistes tekkinud ohtlike jäätmete ja elektroonikajäätmete kogumise edendamine
- Suurjäätmete liigiti kogumise ja taaskasutamise propageerimine
- Biolagunevate jäätmete taaskasutamise arendamine
- Jäätmejaamas luua tingimused, kus inimestel oleks võimalik lisaks kasutatud ja kasutuskõlbliku mööbli, kodumasinade jm suurjäätmete ära anda ka kasutatud kasutuskõlblikke rõivaid jt korduvkasutamist võimaldavaid tooteid.

Tegevused:

- Ohtlike jäätmete ja elektroonikaromude vastuvõtmine Paide jäätmejaamas
- Paide jäätmejaama haldamine
- Biolagunevate jäätmete kompostimise propageerimine
- Suurjäätmete, vanarehvide jm liigiti kogutavate jäätmete vastuvõtmine Paide jäätmejaamas
- Korduskasutamise suurendamine läbi jäätmejaama.

9.3 Ehitus- ja lammutusjäätmete taaskasutamine

- Korduvkasutatavate ja vähem ohtlike aineid sisaldavate materjalide kasutamise propageerimine ehitustegevuses.
- Maastikupilti kahjustava ja kasutusest väljalangenud või lagununud ehitise lammutamise ja sellest tekkinud jäätmete käitlemise, sealhulgas taaskasutuse ja ringlussevõtu soodustamise ja maa-ala koristamise propageerimine.
- Eterniidijäätmete liigiti kogumise propageerimine
- Puidujäätmete taaskasutamise edendamine soojusenergia tootmiseks.
- Tavajäätmetest ehitus- ja lammutusjäätmete käitlemisel jäätmete taaskasutamise eelistamine jäätmete kõrvaldamisele.

Tegevused:

- Maastikupilti kahjustavate ehitiste lammutamisele kaasaaitamine (nõustamine, vajalike lubade menetlemine jmt)
- Ehitusjätmete käitluse kontrollimine
- Eterniidijätmete liigiti kogumine Paide jäätmejaamas
- Ehitusjätmete liigiti kogumine Paide jäätmejaamas

9.4 Järelevalvesüsteemi tõhustamine

- Korraldatud jäätmeveoga mitteliitunud ning vastavat kohustust mitteomavate jäätmevaldajate järelevalve tõhusamaks muutmine.
- Koostöö tegemine keskkonnainspeksiooni ja naaberomavalitsustega rikkumiste info vahetamiseks järelevalve efektiivsemaks muutmiseks. Jäätmevedajate kaasamine järelevalvesse segaolmejätmete kogumise üle järelevalve tõhustamiseks.
- Jäätmevaldajate register toimib ühistel alustel.

Tegevused:

- Järelevalvealane koostöö keskkonnainspeksiooni ja naaberomavalitsustega.
- Jäätmeveo järelevalve jäätmetekkekohtadel toimiva jäätmevaldajate registri alusel.

9.5 Eesmärgid jäätmeliikide kaupa:

- Segaolmejätmete kogumine tekkekohas. Eesmärgiks on kõikide jäätmetekkekohtade 100% liitmine korraldatud jäätmeveoga aastaks 2018.
- Pakendite liigiti kogumine tekkekohas õigusaktidega sätestatud minimaalses mahus ning taaskasutamine materjalina. Õigusaktidega sätestatud mahus pakendikonteinerite kogumise võrgustiku tiheduse tagamise aastaks 2017.
- Paberi ja kartongi liigiti kogumine tekkekohas ning taaskasutamine materjalina. Paberi ja kartongi jätmete liigiti kogumine tekkekohas õigusaktidega sätestatud minimaalses mahus alates aastast 2017.
- Pakendijätmete ringlusessevõtu senise 52% osakaalu suurendamine vähemalt 60%-ni pakendijätmete kogumassist aastaks 2020. Pakendijätmete liigiti kogumise laialdasem propageerimine.
- Köögi- ja sööklajätmete liigiti kogumine tekkekohas ning kompostimine lähimal kompostimisplatsil või koduaias. Biolagunevate jätmete liigiti kogumine tekkekohas õigusaktidega sätestatud minimaalses mahus alates aastast 2017.
- Aia-, pargi- ja haljastujätmete liigiti kogumine tekkekohas ning kompostimine lähimal kompostiplatsil või koduaias. Haljastujätmete suunamine Paide linna kompostiväljakul alates selle valmimisest.
- Ehitus- ja lammutusjätmete suurem taaskasutamine ning üleandmise võimaldamine Paide jäätmejaamas aastani 2020.
- Metallijätmete, suurjätmete, ohtlike jätmete ning vanarehvide ja elektroonikaromude kogumine jäätmejaamas kuni aastani 2020.
- Puidutööstusettevõtete puidujätmete liigiti kogumine ning kasutamine materjalipõhiselt või suunamine energiakasutusse.

10 EESMÄRKIDE REALISEERIMINE

10.1 Jäätmehoolduseeskiri

Paide linnas toimub jäätmehooldus vastavalt Paide Linnavolikogu kehtestatud jäätmehoolduseeskirjale.

Jäätmehoolduseeskirjas tuleb lisaks jäätmeseaduse § 71 toodule, täpsustada:

- 1) korraldatud olmejäätmeveo veopiirkonda;
- 2) jäätmevaldaja teatud tähtjaks korraldatud jäätmeveoga liitumisest erandkorras vabastamise tingimused ja kord;
- 3) jäätmekäitlusettevõttega lepingu sõlmimise kohustuslikkus;
- 4) taaskasutatavate jäätmete kogumiskohad;
- 5) pakendijäätmete kogumiskonteinerite asukohad ja pakendijäätmete liigid;
- 6) ettevõtete jäätmehooldusega seotud kohustused.

10.2 Paide linna ülesanded

Paide linna otsesed ülesanded piirkonna jäätmehoolduse arendamisel ja käesolevas jäätmekavas püstitatud eesmärkide saavutamisel on:

- osalemine aktiivselt KEJHK-se töös, sh KEJHK-se jäätmehooldusalase tegevuse rahastamine vastavalt KEJHK põhikirjale ja käesoleva jäätmekava tegevuskavale;
- osalema rahalise osalusega KEJHK-se poolt taotletavates Paide linnaga seotud projektides;
- ebaseaduslikult keskkonda viidud jäätmete kõrvaldamine ja nendest põhjustatud keskkonnareostuse likvideerimine;
- jäätmeolaga määratud jäätmekäitlustingimuste täitmise kontrollimine;
- korraldatud jäätmeveoga hõlmatud jäätmete veopiirkondade, jäätmeliikide, vedamise sageduse ja aja ning jäätmeveo teenustasu suuruse kehtestamine;
- jäätmetevaldaja korraldatud jäätmeveoga ühinemise kohustusest vabastamise korral vabastamist tingivate asjaolude kontrollimine;
- kindlustama tänavatel korrapärase talihoolduse tagamisega ja teedevõrgu üldise hea seisukorra tagamisega korraldatud jäätmeveo tingimustes jäätmete kogumiseks ja veoks ettenähtud transpordivahendite ligipääsu kõikidele jäätmevaldajatele.

10.3 MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus ülesanded

Jäätmehoolduse korraldamine regionaalsel tasandil korraldatakse koostöös KEJHK-se liikmetest kohalike omavalitsustega. Selleks on Paide linn KEJHK-le delegeerinud järgmised jäätmeseadusest tulenevad Paide linna jäätmehooldusalased ülesanded:

- korraldatud jäätmeveo teenuste kontsessiooni (edaspidi hanke) ettevalmistamine;
- hanke läbiviimine;
- hanke võitja edukaks tunnistamine;
- hanke võitnud jäätmevedajaga lepingu sõlmimine ja haldamine;
- hanke läbiviimisega seotud abistavate tegevuste korraldamine;
- kodumajapidamistes tekkivate ohtlike jäätmete, suurjäätmete ja eterniidijäätmete kogumise korraldamine;
- jäätmevaldajate registri (edaspidi register) pidamise juhtimine ja registri töö tagamine;

- registri arendustöödel osalemine;
- vedaja-poolsete registriandmete töötlemine.
- jäätmealaste õigusaktide eelnõude ettevalmistamine.

LISA 1 TEGEVUSKAVA EESMÄRKIDE REALISEERIMISEKS

Nr	Tegevuse projekti nimi	Teostamise aeg	Teostaja, rahastaja	Eeldatav maksumus EUR	Kommentaar
1	ELANIKKONNA KESKKONNATEADLIKKUSE TÕSTMINE				
1.1	Jäätmehooldusalaste artiklite avaldamine ja infovoldikute koostamine	2015-2020	KOV, KIK, KEJHK	0	Teostab ja rahastab KEJHK oma eelarvelistest vahenditest. KOV roll on olla partneriks KEJHK-le tegevuste läbiviimisel ja elanikkonnale materjalide levitamisel.
1.2	Keskkonna ja jäätmehooldusalaste projektide läbiviimine	2015-2020	KOV, KIK, KEJHK	Maksumus selgub edaspidi	Lastelaagrite, ekskursioonide, talgute ja muude sarnaste ürituste läbiviimine projektide raames.
1.3	Korduskasutuse propageerimine läbi jäätmejaama	2015-2020	KOV, KIK, KEJHK	Maksumus selgub edaspidi	Korduskasutuse suurendamiseks on üheks võimaluseks luua jäätmejaamas tingimused, kus inimestel oleks võimalik ära anda kasutatud ja kasutuskõlblikku mööblit, kodumasinaid, kasutatud rõivaid jne
2	OHTLIKE JÄÄTMETE KOGUMINE				
2.1	Ohtlike jäätmete vastuvõtmine Paide jäätmejaamas	2015-2020	KOV, KIK, KEJHK	55 000	Projekti rahastamisel kaetakse kulutused läbi SA Keskkonnainvesteeringute Keskus
2.2	Elektroonikaromude kogumine Paide jäätmejaamas	2015-2020	KOV, EES-Ringlus, Eesti Elektroonikaromu.	0	Teostavad ja rahastavad tootjavastutusorganisatsioonid oma eelarvelistest vahenditest. KOV roll on olla partneriks tegevuste läbiviimisel ja võrgustiku optimaalsel planeerimisel.
3	MUUDE TAASKASUTATAVATE JÄÄTMETE KOGUMINE				

3.1	<i>Pakendite kogumissüsteemi optimeerimine</i>	2015-2020	KOV, ETO, EPR, TVO	0	<i>Teostavad ja rahastavad tootjavastutusorganisatsioonid oma eelarvelistest vahenditest. KOV roll on olla partneriks tegevuste läbiviimisel ja võrgustiku optimaalsel planeerimisel.</i>
3.2	<i>Vanapaberi kogumiskonteinerite kogumissüsteemi haldamine</i>	2015-2020	KOV, ETO, EPR, TVO	42 000	<i>Paberpakendi kogumist finantseerivad tootjavastutusorganisatsioonid, vanapaberi kogumist rahastab KOV</i>
3.3	<i>Biolagunevate aia- ja haljastujäätmete käitlemine Paide jäätmejaamas</i>	2015-2020	KOV, KEJHK	20 000	<i>KOV oma eelarvelistest vahenditest</i>
3.4	<i>Avalikel haljasaladel tekkivate biolagunevate jäätmete kompostimisele suunamine</i>	2015-2020	KOV	12 000	<i>KOV oma eelarvelistest vahenditest</i>
3.5	<i>Biolagunevate köögi- ja sööklajäätmete kogumissüsteemist teavitamine ja süsteemi juurutamine</i>	2015-2020	KOV, KEJHK	0	<i>Kulutused kannavad jäätmevaldajad</i>
3.6	<i>Eterniidijäätmete käitlemine Paide jäätmejaamas</i>	2015-2020	KOV, KIK, KEJHK	44 000	<i>Projekti rahastamisel kaetakse kulutused läbi SA Keskkonnainvesteeringute Keskus</i>
3.7	<i>Suurjäätmete käitlemine Paide jäätmejaamas</i>	2015	KOV, KIK, KEJHK	9600	<i>Projekti rahastamisel kaetakse kulutused läbi SA Keskkonnainvesteeringute Keskus</i>
3.8	<i>Ehitusjäätmete käitlemine Paide jäätmejaamas</i>	2015-2020	KOV, KIK, KEJHK	0	<i>Kulutused kannavad jäätmevaldajad</i>
3.9	<i>Paide jäätmejaama haldamine</i>	2015-2020	KOV	210 000	<i>KOV oma eelarvelistest vahenditest</i>
4	KORRALDATUD OLMEJÄÄTMEVEDU				
4.1	<i>Segaolmejäätmete kogumiseks ja veoks korraldatud olmejäätmete kontsessiooni läbi viimine</i>	2015	KEJHK, KOV	0	<i>Teostab ja rahastab KEJHK oma eelarvelistest vahenditest. KOV roll on olla partneriks KEJHK-le tegevuste läbiviimisel</i>

5	JÄÄTMEHOOLDUSE KORRALDUS JA JÄRELEVALVE				
5.1	<i>Paide linna jäätmevaldajate registri pidev täiendamine</i>	<i>2015-2020</i>	<i>KEJHK, KOV,</i>	<i>0</i>	<i>KOV ja KEJHK oma eelarvelistest vahenditest</i>
5.2	<i>Uue jäätmehoolduseeskirja koostamine ja vastuvõtmine</i>	<i>2015-2016</i>	<i>KEJHK, KOV</i>	<i>0</i>	<i>KOV ja KEJHK oma eelarvelistest vahenditest</i>
5.3	<i>Jäätmekava regulaarne ülevaatamine ja täiendamine</i>	<i>Iga aasta</i>	<i>KOV, KEJHK</i>	<i>0</i>	<i>KOV ja KEJHK oma eelarvelistest vahenditest</i>